

Алматы қаласы мәслихатының 2026 жылғы
«18» 02 №287 шешімімен
БЕКІТІЛГЕН

**«Almaty Business – 2030» кәсіпкерлікті
дамытудың өңірлік бағдарламасы**

БАҒДАРЛАМА ПАСПОРТЫ

Атауы	«Almaty Business – 2030» кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасы	
Әзірлеу негіздеме	үшін	<p>Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К. Тоқаевтың 2019 жылғы 2 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауы.</p> <p>Алматы қаласын дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективалары.</p> <p>Қазақстан Республикасының туристік саласын дамытудың 2023-2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы.</p> <p>Шағын және орта кәсіпкерлікті дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы.</p>
Алматы қаласының негізгі сипаттамалары		<p>Алматы – бүкіл ел экономикасына елеулі үлес қосып отырған Қазақстанның ірі мегаполисі. Қазақстанның ЖІӨ құрылымындағы Алматы қаласының үлесі 22,9%-ды құрайды – бұл еліміздің өңірлері арасындағы ең жоғары көрсеткіш.</p> <p>ЖӨӨ көлемі бойынша Алматы қаласы Республикада бірінші орынды иеленеді, одан кейін Атырау облысы мен Астана қаласы тұр. Жыл сайын Алматы қаласы ЖӨӨ көлемі бойынша жаңа рекордтар орнатуда. 2025 жылы бұл көрсеткіш 20 440 млрд теңгеге жетті.</p> <p>Алматы қаласының ЖӨӨ-дегі шағын және орта бизнестің үлесі 59,3%-ды құрайды.</p> <p>Алматы қаласында тіркелген ШОБ кәсіпорындарының саны жыл сайын артып келеді. 2025 жылы бұл көрсеткіш 454 416-ны құрады, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 8,96%-ға артық.</p> <p>Жұмыс істеп тұрған ШОБ кәсіпорындарының саны да өсуде. 2025 жылдың қорытындысы бойынша олардың саны 399 780 бірлікті құрады – бұл өткен жылмен салыстырғанда 8,7%-ға көп.</p> <p>Алматы қаласының ШОБ субъектілері 2025 жылдың 9 айында 21 811,5 млрд теңгеге өнім шығарды (қызмет көрсетті).</p>

Бағыттар

«Almaty Business – 2030» кәсіпкерлікті дамытудың өмірлік бағдарламасы бизнес жүргізу үшін қолайлы жағдайлар жасауға, қаржыландырудың қолжетімділігін арттыруға, әкімшілік кедергілерді азайтуға, ШОБ инфрақұрылымын дамытуға, кәсіпкерлерді оқытуға, сүйемелдеуге және инвесторларды тартуға бағытталған және 5 бағыт ескеріле отырып қалыптастырылған:

1. әкімшілік кедергілерді азайту. Кәсіпкерлікті дамыту және инвестициялар тарту жөніндегі ұйым құру;
2. бизнес құру үшін инфрақұрылымды дамыту;
3. қаржылай қолдау;
4. кәсіпкерлердің құзыреттілігін арттыру, оларды оқыту және кадрларды қайта даярлау;
5. инвесторларға атаулы тәсіл қолдану және жобаларды сүйемелдеу.

Мақсаттары

2030 жылға дейінгі кезеңде Алматы қаласында бизнесті дамытудың жалпы мақсаты бизнес жүргізу үшін қолайлы жағдайлар жасау болып табылады.

Алматы қаласын дамытудың негізгі мақсаттары:

1. қала аудандарын теңгерімді дамыту;
2. көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің ашықтығын, қолжетімділігін, жеделдігін және қолайлылығын қамтамасыз ету;
3. қаланың инвестициялық тартымдылығын арттыру;
4. кәсіпкерлерді ынталандыру;
5. инвесторлардың келуіне жайлы жағдайлар жасай отырып, оларды тарту.

Негізгі нысаналы индикаторлар

1. Жалпы сомасы кемінде 60 млрд теңгеге кемінде 1 мың жоба қаржыландырылады.
2. Салық түсімдері кемінде 23 млрд теңгені құрайды.
3. Кемінде 5,2 мың жұмыс орны құрылады.
4. 2030 жылға қарай Алматы қаласының ЖӨӨ-дегі креативті индустрия саласының үлесін 4%-ға дейін арттыру.
5. 2030 жылға қарай шетелдік туристтер саны жылына 1 051 000 адамды құрайды.

1. Алматы қаласының шағын және орта бизнесінің ағымдағы жай-күйін талдау

Алматы қаласының экономикасы

Алматы – бүкіл ел экономикасына елеулі үлес қосып отырған Қазақстанның ірі мегаполисі. 2025 жылы Қазақстанның ЖІӨ құрылымындағы Алматы қаласының үлесі 20,5%-ды құрады – бұл еліміздің өңірлері арасындағы ең жоғары көрсеткіш.

ЖӨӨ көлемі бойынша Алматы қаласы Республикада бірінші орынды иеленеді, одан кейін Атырау облысы мен Астана қаласы тұр. Жыл сайын Алматы қаласы ЖӨӨ көлемі бойынша жаңа рекордтар орнатуда. 2021 жылы Алматының ЖӨӨ 15 000,1 млрд теңгеге дейін өсті, ал қаланың ел ЖІӨ-дегі үлесі сол жылы шамамен 17,9%-ды құрады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Алматының Қазақстан ЖІӨ-дегі үлесі 18,5%-ды құрады, бұл қаланың ұлттық экономикадағы маңызды рөлін көрсетеді. 2023 жылы Алматы өсуін жалғастырды: қаланың үлесі Қазақстан ЖІӨ-нің 21,1%-ына жетті. 2024 жылы ол 22,9%-ға дейін артты. 2025 жылдың бірінші жартыжылдығында (қаңтар–маусым) ЖІӨ құрылымындағы Алматының үлесі шамамен 22,1%-ды құрады (Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша).

Осылайша, осы кезең ішінде Алматының ел экономикасына қосатын үлесінің біртіндеп артуы байқалады: алдын ала мәліметтер бойынша 2019 жылғы шамамен 19,5%-дан 2025 жылға қарай 22%-дан астамға дейін өсті. Бұл қаланың экономикалық маңызының артуын, оның Қазақстандағы іскерлік белсенділік пен инвестициялардың негізгі орталығы ретіндегі рөлінің нығаюын айғақтайды.

Алматы қаласының ЖӨӨ-дегі шағын және орта бизнестің үлесі 59,3%-ды құрайды.

Алматы қаласы ЖӨӨ-нің динамикасы, Қазақстанның ЖІӨ құрылымындағы Алматы қаласының үлесі

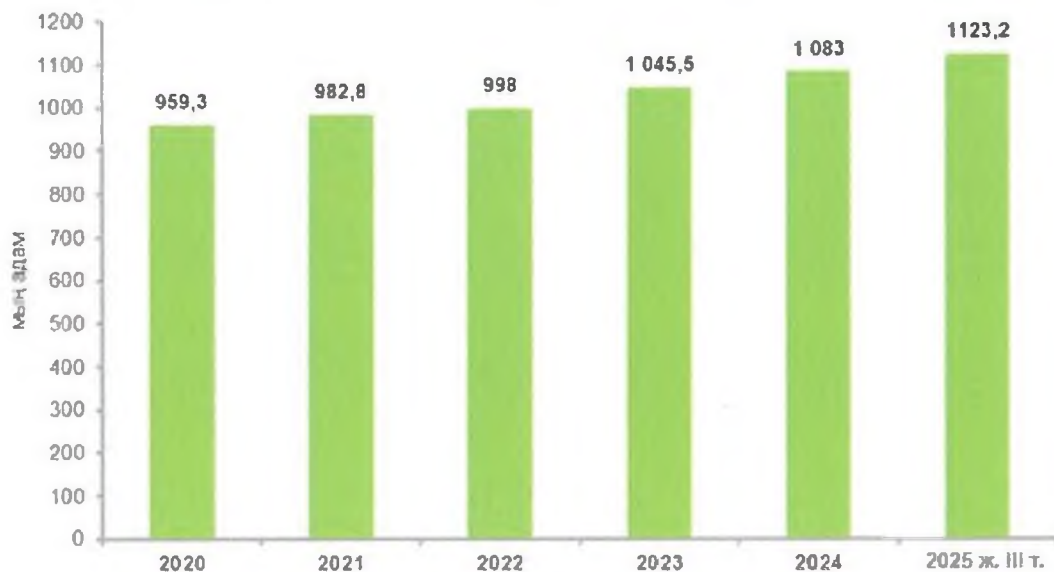
Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

(Handwritten signatures and marks)

ЖӨӨ-нің айтарлықтай бөлігін өнімдерге салынатын салықтар мен трансферттер құрайды, бұл жалпы қосылған құн әдісі бойынша есептік көрсеткіштерді көрсетеді.

Осылайша, 2025 жылы Алматы экономикасы көлік, құрылыс және өнеркәсіп секторларының жоғары үлесімен, ақпараттық-коммуникациялық сала мен қаржылық қызметтердің тұрақты өсуімен, сондай-ақ сауданың тұрақты рөлімен сипатталады, бұл қаланың кешенді дамуын және оның Қазақстанның экономикалық орталығы ретіндегі позициясын нығайтуды қамтамасыз етеді.

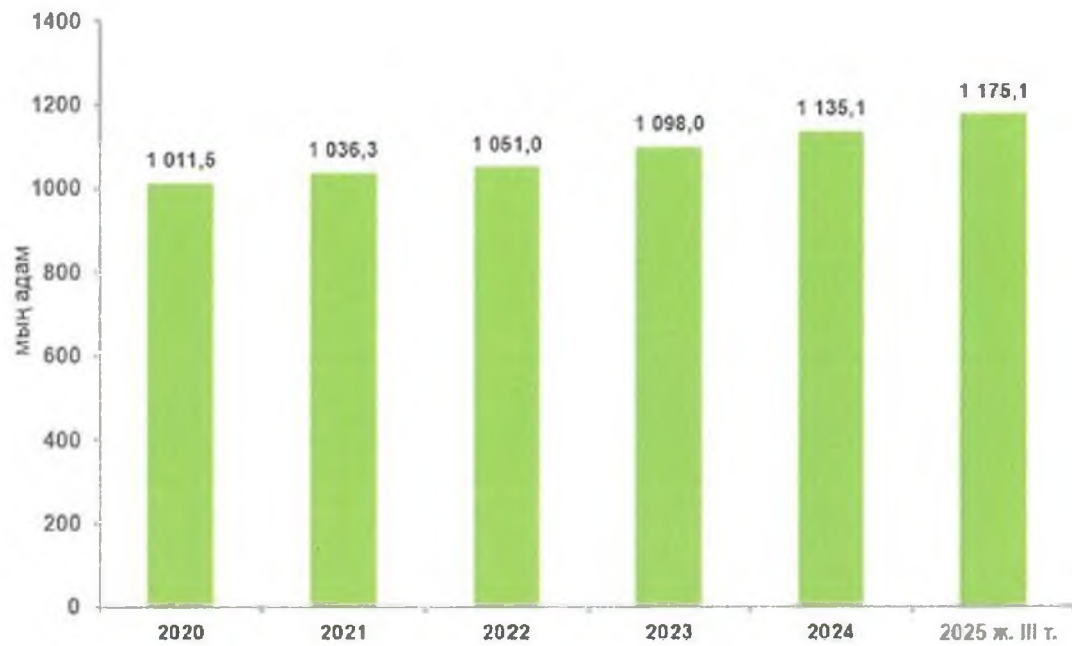
Алматы қаласы халқының жұмыспен қамтылуы

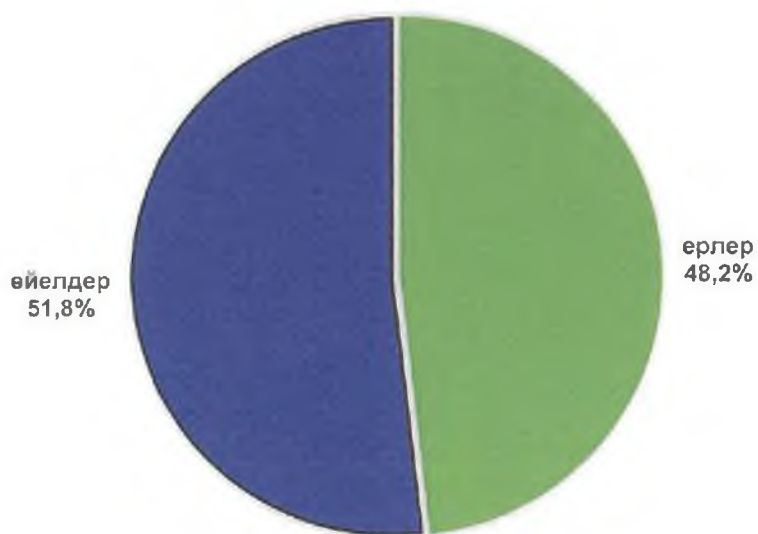
Алматы қаласы халқының экономиканың түрлі секторларындағы жұмыспен қамтылу көрсеткіштері осы секторлардың белсенділігіне сәйкес келеді. Қызмет көрсету және сауда қаланың негізгі салалары болғандықтан, халықтың басым бөлігі дәл осы салаларда еңбек етеді. 2025 жылы сауда саласында жұмыс істейтіндердің саны 293,1 мың адамды құрады – бұл экономиканың кез келген басқа саласындағы жұмыспен қамтылғандар санынан екі еседен астамға көп.

(Handwritten signatures)

Алматы қаласының экономикалық белсенді халқы

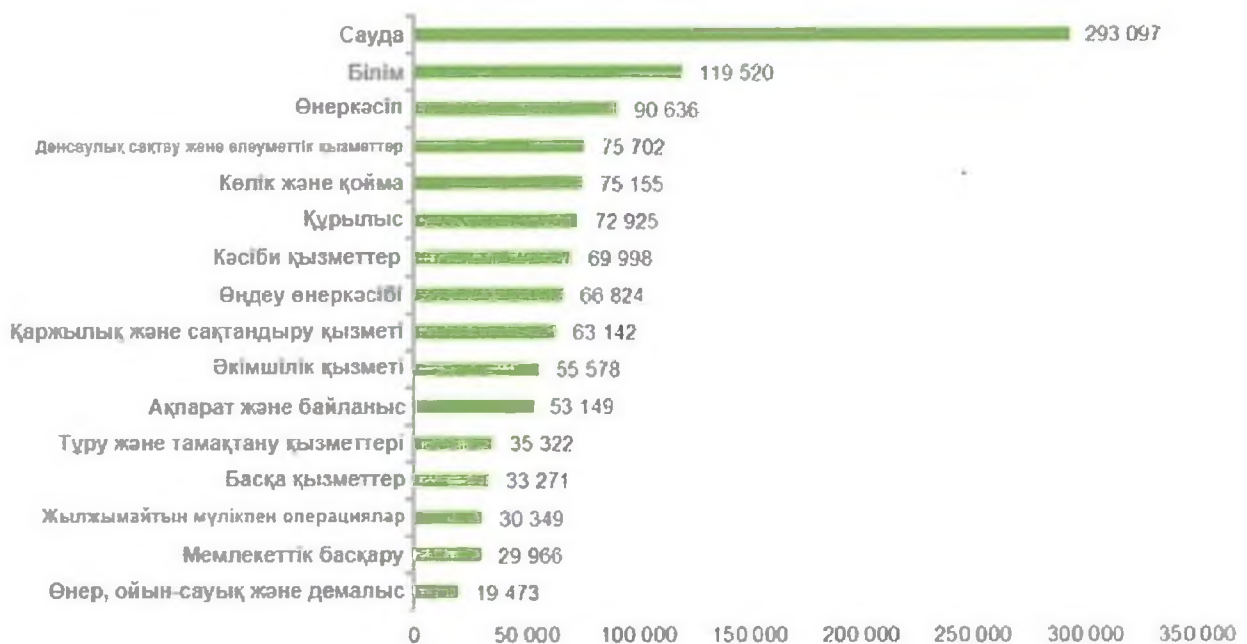
Экономикалық белсенді халық (әйелдер/ерлер)

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

(Handwritten signatures)

Алматы қаласы халқының салалар бөлінісіндегі жұмыспен қамтылуы, адам 2025 жылғы 3-тоқсаны бойынша

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

2019 жылдан 2025 жылдың 3-тоқсанына дейінгі кезеңде Алматы қаласы халқының жұмыспен қамтылуы тұрақты әрі оң динамиканы көрсетті. 2019 жылы қаланың жұмыс күші шамамен 987 мың адамды құрады, оның ішінде жұмыссыздық деңгейі 5,1% болғанда, шамамен 936,5 мың адам жұмыспен қамтылды. Сол кездің өзінде жұмысқа орналастыруға жәрдемдесу бойынша белсенді жұмыс жүргізіліп, оның аясында 37 мыңнан астам адам қамтылды.

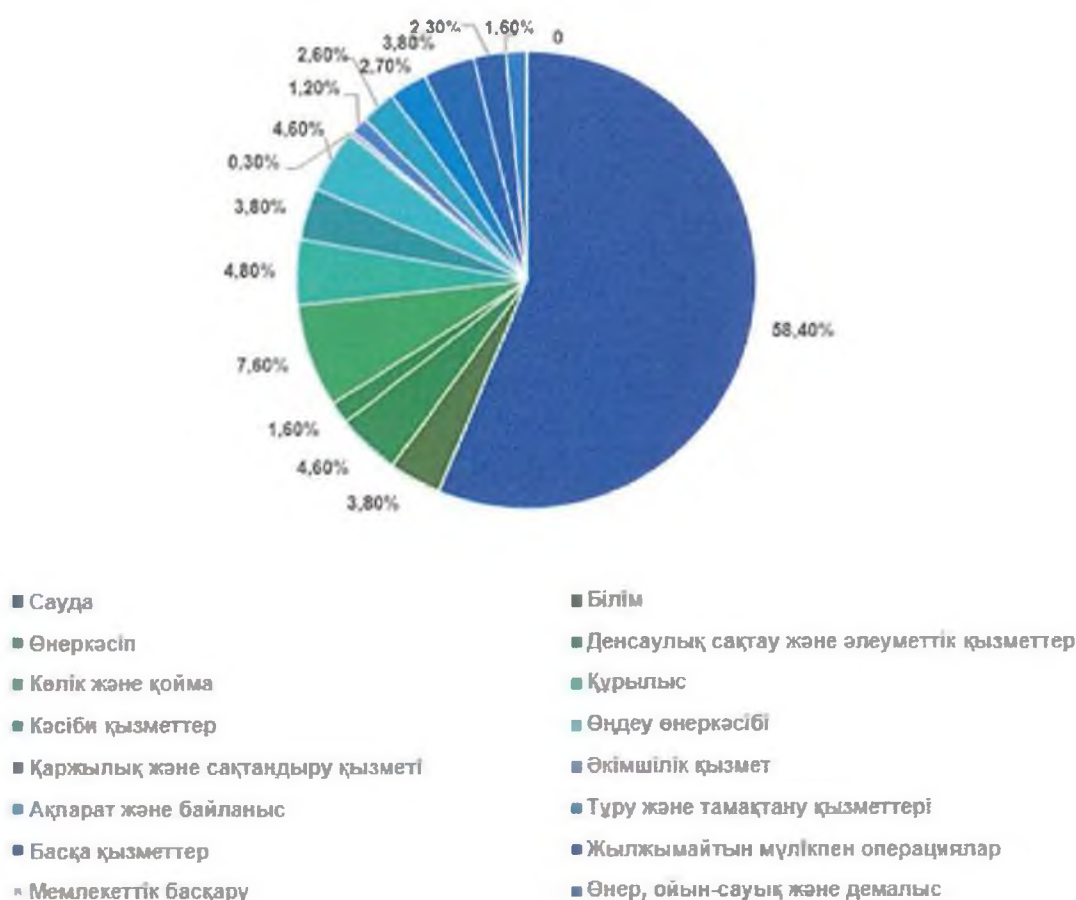
Кейінгі жылдары пандемия салдарынан болған экономикалық ауытқулар мен іскерлік белсенділіктің уақытша төмендеуіне қарамастан, қаланың еңбек нарығы салыстырмалы түрде тұрақты болып қалды. 2023 жылы 15 жастағы және одан үлкен халық арасындағы жұмыспен қамту деңгейі 65,3 %-ға жетті, ал жұмыспен қамтылғандардың халықтың экономикалық белсенді бөлігіне қатысы жұмыссыздық деңгейі 4,8 % болғанда 95,2 %-ды құрады.

2024 жылы жұмыссыздықтың 4,6 %-ға дейін төмендеуі байқалды, бұл ретте 73 900 жұмыс орны құрылды, оның 61 500-і — тұрақты жұмыс орындары. Бұл көрсеткіштер экономиканың белсенді дамуын және еңбек ресурстарына деген қажеттіліктің артқанын айғақтайды.

2025 жылдың 3-тоқсанында 15 жастан асқан халық арасындағы жұмыспен қамтылғандардың үлесі шамамен 64,6 – 65,7 %-ды құрады, ал жұмыссыздық деңгейі 4,4 % деңгейінде сақталды. Мемлекеттік қызметтер жұмысқа орналастыруға және кәсіптік даярлауға, соның ішінде қайта даярлауға, біліктілікті арттыруға және қоғамдық жұмыстарға қатысуға қолдау көрсетуді жалғастырды, бұл жұмыс орындары сапасының жақсаруына ықпал етті.

Осылайша, 2019 жылдан 2025 жылдың 3-тоқсанына дейінгі кезеңде Алматыда жұмыссыздықтың төмендеуі, жұмыспен қамтудың тұрақты жоғары болуы және жұмыс орындарының белсенді құрылу үрдісі байқалды, бұл еңбек нарығының орнықты дамуын және жұмыспен қамтуды мемлекеттік қолдау шаралары тиімділігінің артқанын көрсетеді.

Алматы қаласы халқының салалар бөлінісіндегі жұмыспен қамтылуы, %-бен 2025 жылғы 3-тоқсаны бойынша

Экономиканың нақты секторында (өнеркәсіп, құрылыс, көлік және қоймалау) сауда саласына қарағанда айтарлықтай аз адам жұмыс істейді. Білім беру секторы саудадан кейін екінші орында тұр, ондағы жұмыс істейтіндердің саны 2025 жылғы алдын ала мәліметтер бойынша 135 мың адамды құрады. Алматыда көптеген ғылыми мекемелер, жобалау институттары мен жоғары оқу орындары шоғырланған (еліміздің ғылыми ұйымдарының 40%-дан астамы осы қалаға тиесілі).

2019 жылдан 2025 жылдың 3-тоқсанына дейінгі кезеңде Алматы қаласы халқының жұмыспен қамтылуы тұрақты өсуді және салалар бойынша әртараптандыруды көрсетті. Жұмыс орындарының шамамен 90%-ын қамтамасыз ететін шағын және орта бизнес негізгі жұмыс беруші болып қалды. Өнеркәсіп, әсіресе өңдеу өнеркәсібі, құрылыс, сауда және көлік салалары жұмыспен қамтуға айтарлықтай үлес қосты. Қызмет көрсету саласында туризм,

(Handwritten signatures and marks)

қаржы және IT-секторларында жұмыспен қамтудың өсуі байқалады. Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар мен микро-кәсіпкерлер жұмыспен қамтылғандардың шамамен 12%-ын құрады, бұл тәуелсіз кәсіпкерліктің белсенді дамуын көрсетеді. Осылайша, Алматыдағы жұмыспен қамту құрылымы ШОБ-тың басымдығын индустриялық және сервистік салалардың өсуімен ұштастыра отырып, еңбек нарығының тұрақтылығын қамтамасыз етеді.

2024 жылғы жалдамалы жұмысшылар / өзін-өзі жұмыспен қамтыған халық

Атауы	Саны, мың адам	Пайыз
Жалдамалы жұмысшылар		
Ұйымдар мен кәсіпорындарда	931,0	85,9%
ШФҚ-да	0,8	0,1
Жеке тұлғаларда	12,0	1,1%
Шарт бойынша	9,9	0,9%
Өзін-өзі жұмыспен қамтығандар		
Жеке кәсіпкерлер	125,6	11,6%
Басқа да өзін-өзі жұмыспен қамтығандар	3,8	0,4%
Жиыны	1083,0	100%

Қызмет көрсету мен сауда салаларының дамуына байланысты көлік және қоймалау саласы келешегі зор бағытқа айналуға; 2025 жылы бұл салада жұмыс істейтіндердің саны алдын ала мәліметтер бойынша 72 мың адамды құрады, яғни бұл сауда саласында еңбек ететіндердің төрттен біріне жуығы.

Алматы қаласы ШОБ-ының жай-күйі

Ел ауқымында Алматы қаласы ШОБ өнімін өндіру көлемі бойынша көш бастап тұр. Алматыда тіркелген ШОБ субъектілерінің саны жыл сайын артып келеді. 2025 жылдың алдын ала қорытындысы бойынша бұл көрсеткіш 454 416-ны құрады – бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 8,96%-ға артық.

Жұмыс істеп тұрған ШОБ кәсіпорындарының саны да өсуде. 2025 жылдың қорытындысы бойынша олардың саны 399 780 бірлікті құрады – бұл өткен жылмен салыстырғанда 8,7%-ға көп.

Алматы қаласының ШОБ субъектілері 2025 жылдың 9 айында 21 811,5 млрд теңгеге өнім шығарды (қызмет көрсетті).

Белсенді шағын және орта бизнес кәсіпорындарының арасында сауда және қызмет көрсету саласында жұмыс істейтіндер басым. Ең көп үлесті сауда секторы (38,7%) алады, бұл Алматы қаласының жалпы өңірлік өнімінің құрылымына сәйкес келеді. Шағын және орта бизнес кәсіпорындарының ішінде жеке кәсіпкерлер басым, ал олар негізінен сауда секторында құрылады.

ШОБ – Алматы қаласында жұмыс орындарын құрудың маңызды көзі (жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 65%-ы).

Шағын және орта бизнес кәсіпорындары қала аудандары бойынша біркелкі бөлінбеген. Олардың саны бойынша Бостандық, Алмалы және Әуезов аудандары

көш бастап тұр. Ең төмен көрсеткіш Наурызбай және Түркісіб аудандарына тиесілі.

2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша белсенді ШОБ субъектілерінің саны, бірлік

Алматы қаласының ауданы	ШОБ заңды тұлғалары	Жеке кәсіпкерлер	Шаруа немесе фермер қожалықтары	Жиыны	Алдыңғы жылдың тиісті кезеңіне пайызбен
Алатау	7 249	43 556	668	51 473	110,2
Алматы	24 418	35 449	355	60 222	104,3
Әуезов	13 892	41 563	544	55 999	108,6
Бостандық	24 565	41 011	424	66 000	107,3
Жетісу	8 668	23 768	372	32 808	106,4
Медеу	16 705	29 072	452	46 229	105,4
Наурызбай	4 407	20 012	570	24 989	120,5
Түркісіб	7 239	22 540	285	30 064	110,4
Алматы қаласы	107 143	256 971	3 670	367 784	108,1

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

Алматы қаласындағы ШОБ тек жұмыс орындарының ғана емес, сонымен қатар бюджетке түсетін салық түсімдерінің де (салықтардың жалпы сомасының 63%-ы) негізгі көзі болып табылады. Осыған байланысты ШОБ-ты дамытуға басымдық беріледі.

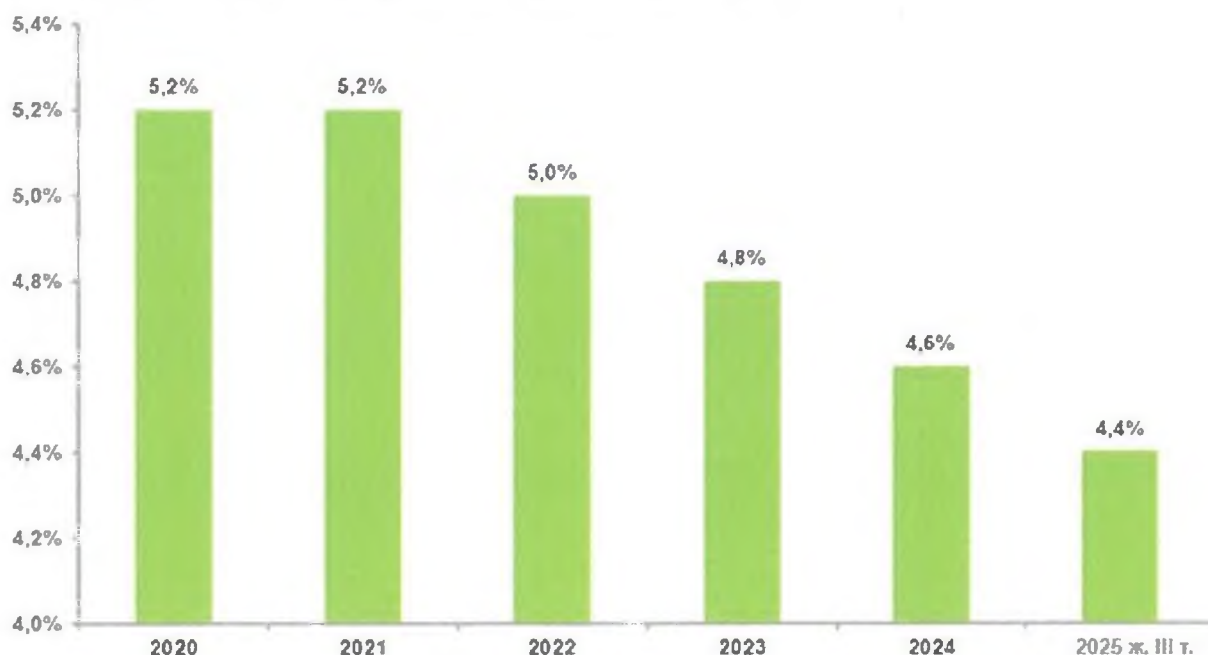
Жұмыссыздық

2025 жылдың басынан 2026 жылғы 1 қаңтарға дейін еңбек мобильділігі орталығымен 98 845 жұмыс орны құрылды, оның ішінде:

- 14 108 адам тұрақты жұмыс орындарына орналастырылды;
 - 499 адам әлеуметтік жұмыс орындарына орналастырылды;
 - 711 адам жастар практикасына жіберілді;
 - 9 165 адам қоғамдық жұмыстарға тартылды;
 - 577 адам «Күміс жас» бағдарламасы аясында жұмысқа орналастырылды;
 - 433 адам грант алды;
 - 70 634 адам «10 000 тұрғынға 100 жұмыс орны» жеке бастамалары аясында жұмысқа орналастырылды;
 - 2 718 адам тұжырымдамалар аясында жұмысқа орналастырылды.
- Бұдан бөлек, жыл басынан бері кәсіптік оқытуға 906 адам жіберілді, оның ішінде:
- 451 адам оқу орталықтары арқылы;
 - 455 адам жұмыс берушілердің жұмыс орнында оқытуға жіберілді.

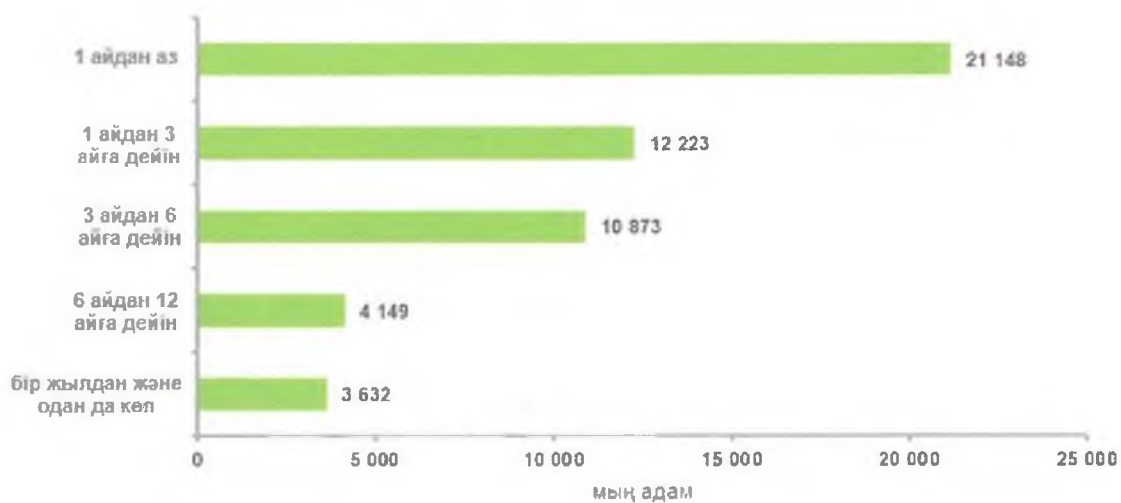
Соған қарамастан, Алматы қаласында жұмыссыздықтың жоғары деңгейі сақталуда. 2024 жылы бұл көрсеткіш 4,6%-ды құрады, ал жалпы ел бойынша — 4,7%. Сауалнама деректеріне сәйкес, NEET санатындағы жастардың үлесі («Not in Education, Employment or Training» – жұмыс істемейтін, оқымайтын) 6,4%-ға тең. Жұмыссыздықтың жоғары деңгейінің бір себебі – көші-қонның толассыз өсуі. Көші-қон қала халқы өсімінің 60%-ын қамтамасыз етеді. Болжамдар бойынша, мигранттардың басым бөлігі қала шетінде қалып, өнімсіз жұмыспен қамтылған.

Алматы қаласының жұмыссыздық деңгейі, %

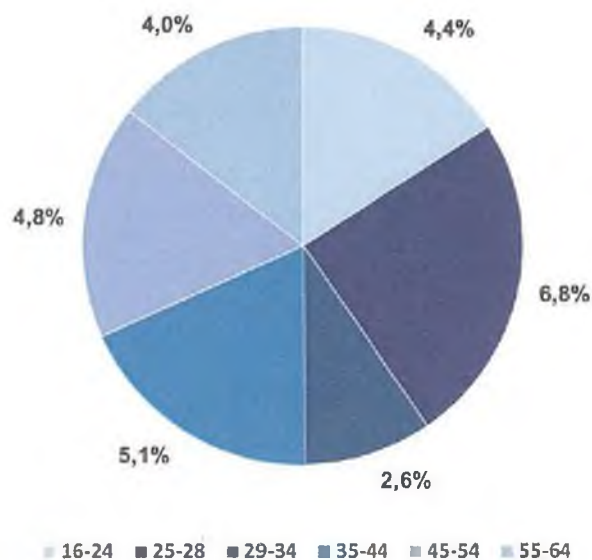
Алматы қаласындағы жастар жұмыссыздығының деңгейі (15-34 жас) 2024 жылы 4,4%-ды құрады. Бұл көрсеткіштің шамалы төмендеуі байқалғанымен, ол еліміздің басқа өңірлерімен салыстырғанда әлі де жоғары (Қазақстан бойынша орташа көрсеткіш - 3,1%).

Алматы қаласындағы жұмыссыздық ұзақтығы (2024 жыл)

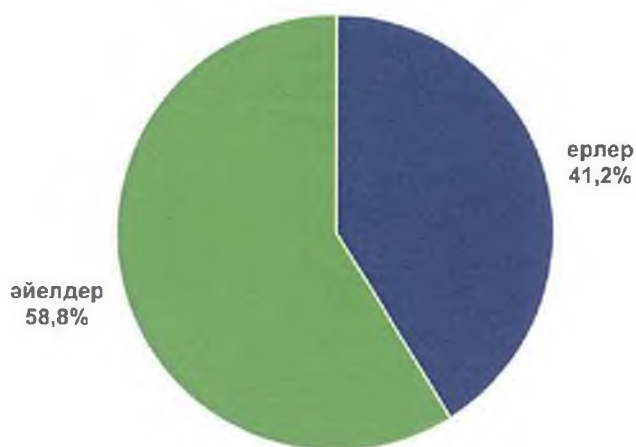

Алматы қаласындағы жұмыссыздардың жасы мен жынысы бойынша ақпарат

Жұмыссыздардың жасы, % (2025 жылғы 3-тоқсандағы мәліметтер)

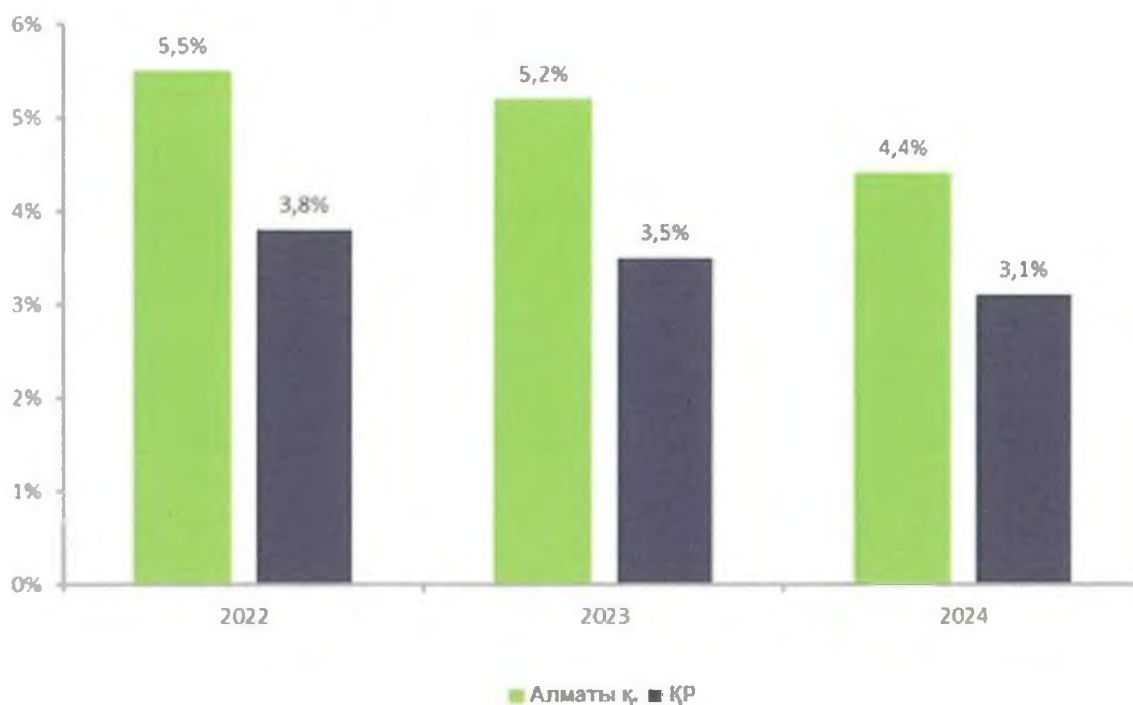
[Handwritten signatures and marks]

Жұмыссыздардың жынысы, % (2025 жылғы 3-тоқсандағы мәліметтер)

Алматы қаласындағы жастар жұмыссыздығының жоғары көрсеткіштері жастар көші-қонымен түсіндіріледі. Алматы жоғары оқу орындары түлектерінің 70%-дан астамы — басқа қалалардан келгендер. Оқуын аяқтағаннан кейін олардың көпшілігі Алматы қаласында тұрақтап қалады немесе туған қаласында қысқа уақыт болғаннан кейін мегаполиске қайта көшіп келеді.

2019 жылдан 2025 жылдың 3-тоқсанына дейінгі кезеңде Алматы қаласындағы жұмыссыздық деңгейі біртіндеп төмендеді — 2022 жылғы шамамен 5%-дан 2025 жылдың 3-тоқсанында 4,4%-ға дейін жетті. Бұл төмендеу жаңа жұмыс орындарын құру, субсидиялау және жұмысқа орналастыру бағдарламалары, сондай-ақ оқыту және кәсіптік бағдар беру арқылы жастарды қолдау шараларымен байланысты. Алматыдағы жұмыссыздық көрсеткіштері жалпыреспубликалық деңгейден төмен болып қалуда, бұл жергілікті еңбек нарығының тұрақтылығы мен белсенділігін көрсетеді.

Алматы қаласы мен Қазақстандағы жастар жұмыссыздығының динамикасы

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

Алматы қаласы аудандары бөлінісіндегі экономиканы салалық талдау Сауда

Халықты жұмыспен қамту көрсеткіші бойынша сауда Алматы қаласындағы ең ірі сала болып табылады. Еліміз бойынша сауда саласында жұмыс істейтін азаматтардың жалпы санындағы Алматының үлесі 16%-ды құрайды.

2025 жылғы аудандар бөлінісіндегі сауда саласы бойынша мәліметтер

Аудан	Базарлар саны	Сауда орындарының саны	Бөлшек сауда, млн теңге	Көтерме сауда, млн теңге	Тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету бойынша қызметтер, млн теңге
Алатау	17	14 214	649 588,6	641 344,2	2 129,4
Алмалы	5	4338	1 156 171,3	4 420 960,7	122 235,1
Әуезов	3	1029	1 064 390,6	1 258 818,0	54 689,4
Бостандық	2	173	1 953 174,4	2 613 034,3	76 774,1
Жетісу	13	8174	1 535 456,7	4 075 535,5	24 664,8
Медеу	2	4683	1 750 312,1	4 958 729,4	92 575,3
Наурызбай	2	900	51 456,7	29 607,1	3 958,3
Түркісіб	7	3119	734 230,1	1 373 064,5	10 279,6
Алматы қ.	51	36 630	8 894 780,4	19 371 094,0	387 306,0

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

Жалпы қала бойынша көтерме сауда нарығы басым, оның көлемі бөлшек саудадан 2,2 есе көп. Бөлшек сауда көлемі бойынша Бостандық, Медеу, Түркісіб және Алмалы аудандары абсолютті көшбасшылар болып табылады, олардың жиынтық үлесі жалпы қалалық көрсеткіштің 65,2%-ын құрайды. Көтерме саудада Медеу, Бостандық және Алмалы аудандары алдыңғы қатарда.

Базарлар мен сауда орындарының саны басқа аудандармен шамалас болғанына қарамастан, Наурызбай ауданы тауарлар мен қызметтерді өткізудің ең төменгі көрсеткіштерін көрсетіп отыр, бұл халық санының салыстырмалы түрде аздығымен, сондай-ақ ірі әрі коммерциялық тұрғыдан табысты Сауда-ойын-сауық орталықтарының (Dostyk Plaza, Mega, Esentai Mall және т.б. сияқты) жоқтығымен түсіндіріледі. Осыған байланысты ауданның сауда белсенділігі көрсеткіштері бойынша айтарлықтай артта қалуы және осы бағытта даму қажеттілігі байқалады.

Тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету қызметі бойынша Алмалы ауданы сөзсіз көшбасшы болып табылады; оның көрсеткіші екінші орында тұрған Медеу ауданының көрсеткішінен 1,3 есе жоғары. Алатау ауданында тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету қызметінің ең төменгі көлемі байқалды, ол жалпы қалалық көрсеткіштің 0,6%-ынан аспайды.

Білім беру

2025 жылы Алматы қаласында білім беру ұйымдары Қазақстан Республикасындағы жалпы көрсеткіштің 16% қызметін көрсетті, бұл өткен жылдың сәйкес есепті кезеңімен салыстырғанда 20%-ға өскенін көрсетеді.

Айта кету керек, аталған аудандарда қала халқының 0-ден 15 жасқа дейінгі тобының жартысына жуығы (50%) тұрады. Мектептердегі білім алушылар саны бойынша да Алатау, Әуезов және Бостандық аудандары көш бастап тұр, алайда

Алатау ауданында небәрі 44 мектеп бар, онда 100 мыңға жуық оқушы білім алады, соның салдарынан бұл аудандағы мектептер ең жоғары жүктемеге ие. Орташа есеппен Алатау ауданының әр мектебінде 1,5 мыңға жуық адам оқиды.

Алматы қаласының орта білім беру объектілері (мектептер) туралы ақпарат, 2024-2025 оқу жылы

Аудан	Жеке мектептер (1)	Мемлекеттік мектептер (2)	Жеке колледждер (3)	Мемлекеттік колледждер (4)	Жеке балабақшалар (5)	Мемлекеттік балабақшалар (6)
Әуезов	23	33				
Бостандық	34	36				
Алмалы	20	30				
Алатау	11	33				
Медеу	18	29				
Түркісіб	5	28				
Наурызбай	19	15				
Жетісу	1	21				
ЖИЫНЫ	131	225	62	23	826	196

Келтірілген кестеден көрініп отырғандай, орта білім беру объектілерінің тек 36%-ы Алатау, Жетісу, Наурызбай, Түркісіб аудандарына тиесілі. Сонымен қатар, мектептердің шамамен 64%-ы орталық және барынша дамыған аудандарда — Бостандық, Әуезов, Алмалы және Медеу аудандарында шоғырланған, бұл білім беру қызметтерінің аумақтық шоғырлануын айғақтайды.

Көріп отырғанымыздай, білім беру қызметтері негізінен қаланың орталық бөлігінде шоғырланған, ал Алатау, Наурызбай және Түркісіб аудандарында білім беру қызметтерін ұсынудың зор әлеуеті бар.

2019 жылдан бастап Алматы қаласының білім беру инфрақұрылымы түрлі аудандардың қажеттіліктері ескеріле отырып дамыды. Балабақшалар мен мектептердің ең көп саны Алатау, Әуезов, Наурызбай, Түркісіб және Бостандық аудандарында шоғырланған, бұл жерлерде мектепке дейінгі мекемелерге балалар кезегінің жоғары екені байқалады. Алмалы, Бостандық және Медеу сияқты орталық аудандарда мектеп және қосымша білім беру мекемелерінің едәуір бөлігі шоғырланған.

Қаланы дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламалары аясында білім беру ресурстарын неғұрлым біркелкі бөлуге бағытталған білім сапасын жақсарту және инклюзивті орта құру жөніндегі жобалар іске асырылды. Соған қарамастан, педагогтардың жұмыспен қамтылуы және білім беру қызметтерінің аудандар бойынша бөлінуі туралы нақты деректердің болмауы толыққанды салалық талдау жасау мүмкіндігін шектейді. Жалпы алғанда, Алматыдағы білім беру саласының дамуы инфрақұрылымның өсуімен және білім беру

қызметтерімен қамтудың артуымен сипатталады, сонымен бірге ресурстардың ең белсенді аудандарда шоғырлануы сақталып отыр.

Өңдеу өнеркәсібі

2025 жылға қарай Алматы қаласында өңдеу өнеркәсібінің 28 350 шағын, орта және ірі кәсіпорны мен өндірісі бар, бұл Қазақстан Республикасындағы осы сектордағы кәсіпорындар мен өндірістердің жалпы санының 80%-ын құрайды және ел бойынша 1-орынды иеленеді.

2025 жылғы Алматы қаласының аудандары бөлінісіндегі жалпы өнеркәсіп бойынша өнім (тауарлар, қызметтер) көлемі

Аудан	Өнеркәсіп өнімін өндіру көлемі, млн теңге	Үлесі, %	Алдыңғы есепті кезеңмен салыстырғандағы өсу қарқыны, %
Алмалы	244 178	9,6	104,8
Алатау	1 013 374	40	136,9
Әуезов	110 542	4,3	86,4
Бостандық	157 991	6,2	101,1
Жетісу	439 711	17,2	103,7
Медеу	201 578	8,0	101,5
Наурызбай	18 988	0,7	94,1
Түркісіб	357 103	14	126,4
Алматы қ.	2 544 847	100,0	117,2

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

Өңдеу өнеркәсібі салаларының ішінде ең көп үлес машина жасау саласына – 43%, тамақ өнімдерін өндіруге – 18,4%, өзге де металл емес минералдық өнімдер өндірісіне – 7,3%, металлургия өндірісіне – 7,3%, сондай-ақ сусындар өндірісіне – 5,5% тиесілі.

Өңдеу өнеркәсібіндегі өнеркәсіп өнімі көлемінің ең көп үлесі (75,1%) Алатау, Жетісу және Түркісіб аудандарына тиесілі. Алатау ауданында негізгі ықпалды автомобиль жасау өндірісі (өңдеу өнеркәсібіндегі үлесі 82,4%) қамтамасыз етеді, Жетісу ауданында – сусындар өндірісі (үлесі 18,4%), металлургия – 14,5%, өзге де металл емес минералдық өнімдер 13,9%-ды алады. Түркісіб ауданында өңдеу өнеркәсібінің негізгі үлесін машина жасау (35,5%) және металлургия (18,5%) құрайды.

2020 жылдан бастап Алматы қаласының өңдеу өнеркәсібі тұрақты өсуді көрсетіп отыр. Машина жасау, тамақ және фармацевтика өнеркәсібі, химия өнімдерін өндіру, резеңке және пластмасса бұйымдарын жасау аса белсенді дамуда.

Көлік

2025 жылғы алдын ала мәліметтер бойынша Алматы қаласында 1 403 948,5 млн теңге сомасына көлік қызметтері көрсетілді – бұл ел бойынша жалпы көрсеткіштің 14,9%-ын құрайды. Алматы қаласы бойынша тасымалданған жолаушылар саны республикалық көрсеткіштің 26,3%-ына тең болды. Тасымалданған жүк пен жүктің (багаждын) мөлшері Қазақстан бойынша жүктердің жалпы көлемінің 1,9%-ын құрады.

Осы саладан түскен кірістердің жалпы сомасының 20,1%-ы жүк тасымалдауға, ал 38,4%-ы жолаушылар тасымалдауға тиесілі.

2019 жылдан 2025 жылға дейін Алматының көлік секторы тұрақты өсу мен жаңғыруды көрсетіп отыр. Жол инфрақұрылымы мен қалалық көлік белсенді дамуда: жаңа жолдар салынып, автобус және троллейбус парктері жаңартылуда, жолаушылар және жүк тасымалы артып келеді. Осылайша, 2025 жылдың алғашқы айларының қорытындысы бойынша көлік секторындағы экономикалық белсенділік 23,1%-ға өсті.

Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер

2025 жылғы жағдай бойынша Алматы қаласындағы денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер көлемі Қазақстан бойынша жалпы көрсеткіштің 18,9%-ын құрады, бұл өткен жылдың сәйкес есепті кезеңімен салыстырғанда 19,2%-ға өсті.

Айта кету керек, халық тығыз қоныстанған Алатау ауданында (халық саны бойынша үшінші орын) көрсетілген қызметтер сомасы басқа екі ауданмен салыстырғанда айтарлықтай аз және 3,6%-ды құрайды, ал Әуезов ауданына қызметтердің жалпы көлемінің 10,3%-ы, Бостандық ауданына 25,6%-ы тиесілі. Осыған байланысты Алатау ауданын қаржыландыру перспективасы бар.

Төменде жан басына шаққандағы ақшалай баламада көрсетілген қызметтер көлемінің есептеулері келтірілген.

2025 жылғы денсаулық сақтау саласындағы көрсетілген қызметтер көлемі

Аудан	Көрсетілген қызметтердің жалпы көлемі, млн теңге	Көрсетілген қызметтердің жалпы көлеміндегі үлесі, %
Алатау	24 844	3,6
Алмалы	223 683	32,0
Әуезов	72 250	10,3
Бостандық	178 858	25,6
Жетісу	14 451	2,1
Медеу	119 832	17,1
Наурызбай	33 938	4,9
Түркісіб	31 800	4,5

Дереккөз: ҚР СЖРА Ұлттық статистика бюросы

2019 жылдан 2025 жылға дейін Алматыда денсаулық сақтау саласы қарқынды дамып келеді: жаңа емханалар салынууда, алғашқы медициналық-санитарлық көмек көрсету желісі кеңеюде, медициналық қызметтердің сапасы мен қолжетімділігі артып, инфрақұрылымды жаңғырту және кадрларды қайта даярлау жұмыстары жүргізілуде. Саланы қаржыландыру көлемі өсіп, медициналық мекемелердің құрылысы мен жөндеу жұмыстарына қаражат бөлінуде.

Туристік индустрия

Туризм әлемдегі ең ірі және серпінді дамып келе жатқан салалардың бірі болып табылады. Көптеген мегаполистер үшін туризм шетелдік капиталдың ағылуына ынталандырушы фактор болып табылады және ең жоғары мультипликативті әсері бар экономикалық өсу көзі ретінде қызмет етеді. Әлемдік жалпы ұлттық өнімнің шамамен 10,4%-ы (9,2 трлн доллар), жұмыс орындарының 10%-ы (334 млн адам) және әлемдік тұтынушылық шығындардың 11%-ы (1,7 трлн доллар) осы саланың үлесіне тиесілі.

Алматы Орталық Азиядағы ең дамыған мегаполис болып табылады және Қазақстанға келетін әрбір екінші шетелдік туристі өзіне тартады. Өзінің бірегей табиғи орналасуы, бай тарихи мұрасы мен мультимәдениеттілігінің арқасында қала туризмді, атап айтқанда – тау, іскерлік, оқиғалық, мәдени және спорттық туризмді кешенді дамыту әлеуетіне ие.

2025 жылы Алматы қаласындағы туристердің жалпы саны 2 340 314 адамды құрады, бұл 2024 жылғы көрсеткіштен 14,8%-ға артық.

Ішкі туристер саны 10,4%-ға артып, 1 653,9 мың адамды құрады (ҚР-дағы үлесі – 21,1%).

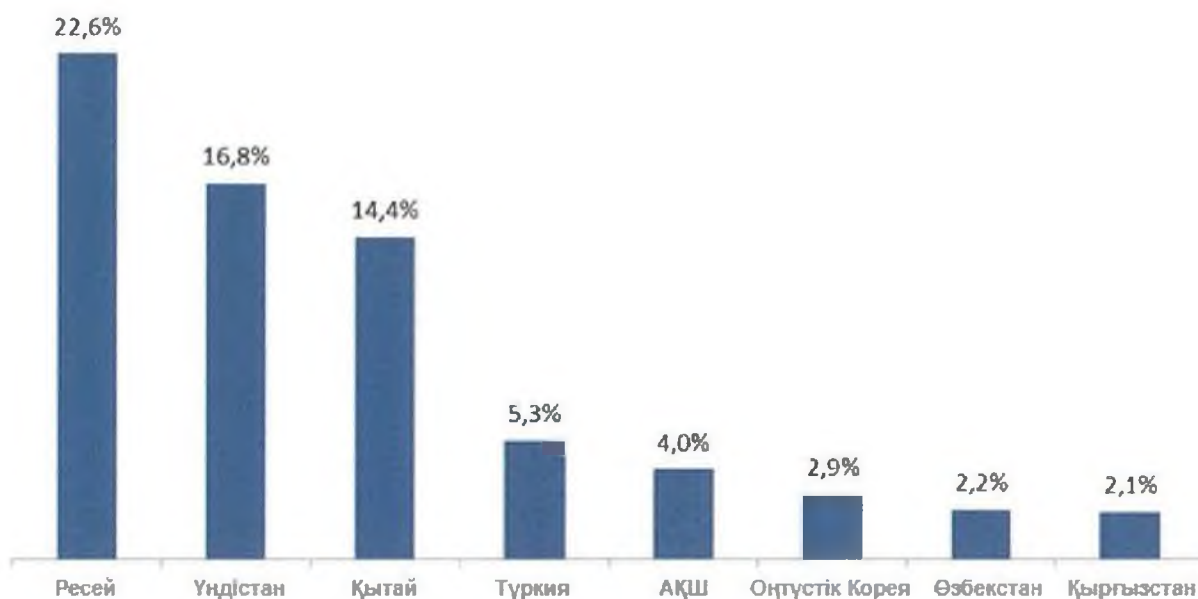
2024 жылмен салыстырғанда шетелдік туристердің өсімі 26,9%-ды (686 355 адам) құрап, Алматыны қазақстандық басқа қалалардың арасында көшбасшы орынға шығарды.

Бұл ретте Алматыға келу бойынша Ресей (155 445 турист, 11,8%-ға төмендеу, үлесі – 22,6%), Үндістан (115 246 турист, 2,4 есе өсу, үлесі – 16,8%), Қытай (99 167 турист, 50%-ға өсу, үлесі – 14,4%), Түркия (36 460 турист, 12%-ға өсу, үлесі – 5,3%), АҚШ (27 641 турист, 34,4%-ға өсу, үлесі – 4,0%), Оңтүстік Корея (20 114 турист, 3,2%-ға өсу, үлесі – 2,9%), БАӘ (19 682 турист, 45%-ға өсу, үлесі – 2,9%), Өзбекстан – 2%-ға өсу, Германия – 3,5%-ға өсу, Италия – 5,1%-ға өсу көрсеткіштерімен көш бастап тұр.

Сондай-ақ Азия мен Парсы шығанағы елдері басымдыққа ие, бұны олардың ең жоғары өсімі растайды: Малайзия – 7 653 турист (6,1 есе), Гонконг – 1 210 турист (6,3 есе), Катар – 2 382 турист (3,8 есе), Сауд Арабиясы – 7 884 турист (+62,5%).

2025 жылғы туристік ағындар

2025 жылдың 3-тоқсанының қорытындысы бойынша Алматы қаласындағы туристердің жалпы саны 1 869 375 адамды құрады, бұл 2024 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 8,1%-ға артық.

Ішкі туристер саны 6,9%-ға артып, 1 306 мың адамды құрады (ҚР-дағы үлесі – 19,5%).

Шетелдік туристер саны 2024 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 11%-ға артып, 563 343 адамға жетті (ҚР-дағы үлесі – 51,8%).

2025 жылдың 3 тоқсанында Алматыға келу бойынша Ресей (124 249 турист, 5,7%-ға арту, үлесі – 22,1%), Қытай (102 102 турист, 39,2%-ға өсу, үлесі – 18,1%), Үндістан (85 644 турист, 3,5%-ға арту, үлесі – 15,2%), Түркия (28 670 турист, 9,1%-ға өсу, үлесі – 5,1%), Оңтүстік Корея (18 535 турист, 17,5%-ға өсу, үлесі – 3,3%), АҚШ (18 244 турист, 15,4%-ға төмендеу, үлесі – 3,2%), Біріккен Араб Әмірліктері (үлесі – 2,3%), Германия (үлесі – 2,2%), Қырғызстан (үлесі – 2,2%), Өзбекстан (үлесі – 2,2%), Біріккен Корольдік (үлесі – 1,8%), Италия (үлесі – 1,4%), Сауд Арабиясы (үлесі – 1,2%), Малайзия (үлесі – 1%) және Франция (үлесі – 0,8%) көш бастап тұр.

Туризм саласындағы инвестициялар

2024 жылы 142,6 млрд теңге инвестиция тартылды, бұл 28,8%-дық өсімді көрсетті. Туризм саласындағы ең қомақты инвестициялар жолаушылар әуе көлігі қызметіне (үлесі – 31%), тұру және тамақтану бойынша қызметтерге (үлесі – 24%), өнер, ойын-сауық және демалыс саласына (үлесі – 16,7%), құрлықтағы өзге де жолаушылар көлігі қызметіне (үлесі – 13,5%), жеңіл автомобильдер мен жеңіл автокөлік құралдарын жалға алу және лизингке (үлесі – 9,1%) бағытталды.

2025 жылы 198,8 млрд теңге инвестиция тартылды. Туризм саласындағы ең көп инвестициялар қалааралық қатынастағы жолаушылар теміржол көлігі

қызметіне (үлесі – 24,4%), өнер, ойын-сауық және демалыс саласына (үлесі – 21,9%), құрлықтағы өзге де жолаушылар көлігі қызметіне (үлесі – 20,7%), жолаушылар әуе көлігі қызметіне (үлесі – 15,9%), тұру және тамақтану бойынша қызметтерге (үлесі – 13,8%) тиесілі.

Оналастыру орындары

Бүгінгі таңда (2025 жылғы қаңтар-қыркүйек) Алматыда 12,3 мың нөмірлік қоры бар 375 орналастыру орны жұмыс істейді. Алматы қаласы қонақүйлерінің бірмезгілдік сыйымдылығы 30,7 мыңнан астам койка-орынды құрады.

Орналастыру орындарының санаттары

Орналастыру орындарының санаттары, оның ішінде:

- 5* – 7 бірлік (үлесі – 1,9%), (Rixos, Double tree by Hilton, Intercontinental, Ritz-Carlton, Hyatt Regency Almaty, Dostyk Hotel, Royal Tulip Almaty);
- 4* – 13 бірлік (үлесі – 3,5%);
- 3* – 3 бірлік (үлесі – 0,8%);
- Санатсыз (сертификатталмаған қонақүйлер) – 210 бірлік (үлесі – 56%);
- Басқалары (шале, курорттық аймақтардағы үйлер, хостелдер, пансионаттар, лагерьлер) – 142 бірлік (үлесі – 37,9%).

Қонақүйлердің жүктемесі ең жоғары кезеңде 90%-ға жетеді.

Бүгінгі таңда Алматы қаласында туризм саласына инвесторларды тарту бойынша жүйелі жұмыс жүргізілуде.

2024 жылы жеке қаражат есебінен Алматыда 35 туризм нысаны ашылды, оның ішінде жалпы саны 836 нөмірлік 20 қонақүй, 4 глэмпинг, 8 хостел және 3 қонақ үйі бар, жалпы сомасы 17,56 млрд теңгені құрады. 2025 жылдың басынан бері жеке қаражат есебінен Алматыда 48 туризм нысаны ашылды, оның ішінде 20 қонақүй, 1 глэмпинг, 1 капсулалық қонақүй, 21 хостел, 2 отель және 3 демалыс базасы бар, жалпы сыйымдылығы 941 нөмір.

Қазіргі уақытта сомасы 637,2 млрд теңгені құрайтын 7 604 нөмірлік 60 қонақүй құрылысы жобасына мониторинг жүргізілуде, оның ішінде:

Құрылысты аяқтау жоспарлануда:

- 2026 жылы – 10 қонақүй (105,5 млрд теңге сомасына 1 694 нөмір);

- 2027 жылы – 26 қонақүй (271,2 млрд теңге сомасына 2 928 нөмір);
- 2028 жылы – 24 қонақүй (260,5 млрд теңге сомасына 2 982 нөмір).

Осылайша, барлық жобаларды іске асыру 2028 жылға қарай жоспарланған. Бұл қаланың нөмірлік қорын ұлғайтуға, сондай-ақ мегаполистегі туристердің жайлылығын арттыруға мүмкіндік береді.

Сонымен қатар, бүгінгі күні сомасы 98,2 млрд теңге болатын 10 туристік нысанды жобалау және салу бойынша мониторинг жүргізілуде. Құрылысты аяқтау жоспары:

- 2026 жылы – 59,5 млрд теңге сомасына 6 нысан;
- 2027 жылы – 38,7 млрд теңге сомасына 4 нысан.

Туризмдегі салық түсімдері

Туризм саласындағы салық түсімдері 2024 жылы 40%-ға өсін, 66,1 млрд теңгені құрады.

Ең көп салық түсімдері қоғамдық тамақтану (үлесі – 45,3%), спорт, демалыс пен ойын-сауықты ұйымдастыру (үлесі – 15,4%), сондай-ақ уақытша орналастыру (үлесі – 10,6%) сегменттерінде байқалады. 2025 жылы салық түсімдері 27,2%-ға артып, 84 млрд теңгеге жетті.

Негізгі түсімдер қоғамдық тамақтану (үлесі – 46,2%), спорт, демалыс пен ойын-сауық (үлесі – 16,4%) және уақытша орналастыру (үлесі – 10,4%) салаларынан түскен.

Креативті индустриялар

Әлемдік экономиканың трансформациялануы және дамудың жаңа драйверлерін іздеу жағдайында мегаполистерде креативті индустриялардың маңызы арта түсуде. Нью-Йорк, Лос-Анджелес, Лондон, Берлин, Гонконг және Сеул сияқты әлемнің жетекші қалалары креативті индустриялардың әлеуетін белсенді іске асырып, одан әрі даму үшін жағдай жасауда.

БҰҰ-ның қазіргі тәсілдеріне сәйкес, креативті индустрияларға дизайн, өнер, сән, кино, музыка, архитектура, медиа, IT, білім беру және басқа да бағыттар жатады. «Креативті индустриялар» – интеллектуалдық меншікті құру арқылы құндылықтарды тудыру әлеуеті бар, жеке шығармашылыққа, шеберлік пен талантқа негізделген экономикалық қызмет түрі.

Креативті индустрияларды дамыту жұмыспен қамту құрылымын өзгертуге, жаңа кәсіпорындар мен жұмыс орындарын құруға, экспорттық әлеуетті арттыруға мүмкіндік береді, сондай-ақ қаланың оң имиджін қалыптастыруға және инвестициялық тартымдылығын арттыруға әсер етеді. Алматының бүкіл Орталық Азия өңірінің креативті экономика орталығы және IT-хабы болуға толық мүмкіндігі бар.

ҚР Мәдениет және ақпарат министрінің 2025 жылғы 20 қазандағы № 572-НҚ бұйрығымен креативті индустрияға жататын экономикалық қызметтің 43 түрі бекітілді. Оған мыналар кіреді: кино және анимация, кітапханалар мен музейлер, мәдени-демалыс мекемелері, мәдени мұра, музыка, архитектура және

сән, теледидар бағдарламалары, фотосурет, халықтық қолөнер, IT, геймдевелопмент және т.б.

Өнер және дизайн саласындағы білім беру сапасы, сондай-ақ осы салаға салынатын жаһандық инвестициялар өсуін жалғастыруда.

Креативті индустриялар саласындағы үйлестіруші функциясын Туризм басқармасы өзінің еншілес ұйымы – Туризм бюросы арқылы жүзеге асырады.

Бұл көрсеткішке жаңа ынталандыру құралдарын енгізу, оның ішінде гранттар бөлу және шығындардың бір бөлігін өтеу арқылы қол жеткізіледі.

Қаржылық қолдау көрсету арқылы креативті индустрия инфрақұрылымын дамыту аясында креативті индустриялардың жалпы қосылған құнының (ЖҚҚ) ЖӨӨ-дегі үлесі 2030 жылға қарай 4%-ға жетеді.

ШОБ талдауы

Алматы қаласында ШОБ дамуын тежейтін негізгі мәселелер мыналар болып табылады:

- Қала аудандары арасындағы бизнес жүргізуге арналған инфрақұрылым дамуының теңгерімсіздігі. Өнеркәсіпті, сервисті, реттелген сауданы дамытуға арналған инфрақұрылымның қолжетімсіздігі мен дамымауы, сондай-ақ ісін жаңа бастаған кәсіпкерлер үшін кепіл мүлкінің және бизнесті іске асыру орнының болмауы түріндегі кедергілер;

- Қолжетімді несиелердің, әсіресе қала шетін дамытуға және стартап-жобаларды қаржыландыруға арналған қарыздардың болмауы;

- Бизнесті құру және дамыту кезіндегі әкімшілік кедергілер. Кәсіпкерлер рұқсат беру құжаттарын ресімдеудің ұзақ мерзімдеріне тап болады;

- Инвестицияларды тарту және инвестициялық жобаларды сүйемелдеу бойынша жүйелі жұмыстың болмауы. Осы кәсіпорындарға өнім жеткізетін немесе қызмет көрсететін ШОБ субъектілері айналасына топтаса алатын зәкірлі (якорлық) жобалардың жоқтығы;

- Кәсіпкерлердің мемлекеттік бағдарламалар мен мемлекет тарапынан бизнеске көрсетілетін көмек туралы толық ақпаратты білмеуі. Мұндай ақпараттың ашықтығының жеткіліксіздігі;

- Ісін жаңа бастаған кәсіпкерлерде жобаларды, бизнес-жоспарларды дайындау дағдыларының болмауы. Қаржылық сауаттылықтың жеткіліксіздігі.

Бүгінгі таңда ШОБ мәселелері көпқырлы. Оларды шешуде бизнес-климатты жақсартатын алдын ала қабылданған пәрменді шаралар өте маңызды.

Қолданыстағы мәселелерді шешу жолдары:

- Кәсіпкерлерді қаржылай қолдауды ұлғайту үшін 2019 жылы ӘКК-нің еншілес ұйымдары – Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ құрылды;

- «Алматы қаласын дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективаларының» басым бағыттарына инвестициялар тарту;

- Инвестициялық жобалардың бүкіл «өмірлік циклі» бойы инвесторлармен «бір терезе» (One Stop Shop) қағидаты бойынша өзара іс-қимыл жасау;

- Жұмыс істеп тұрған инвесторларды жаңа жобаларға қайта инвестициялауға ынталандыру;

- Инвестициялық жобаларға барлық кезендерде мемлекеттік қызметтер көрсетуді қоса алғанда, жәрдемдесу;

- Шағын өнеркәсіптік парктерді ашу жоспарланған. Қала әкімдігі ӘКК-мен бірлесіп қаланың барлық аудандарында өнеркәсіптік инфрақұрылым мен шағын өнеркәсіптік парктерді дамыту үшін жағдай жасауда. Бұл ретте қаланың орталық аудандарында (Алмалы, Бостандық, Медеу аудандары) құрылатын шағын өнеркәсіптік парктерде тек қала экологиясына қосымша жүктеме түсірмейтін жобалар ғана қарастырылады;

- Жобаны анықтаудан бастап, оны стратегиялық инвесторға ұсыну және жобаны коммерциялық іске қосуға дейінгі инвесторлармен нүктелі жұмысты ұйымдастыру үшін «Almaty Invest» инвестиция тарту орталығы құрылды.

Мемлекеттік қолдау көрсету мақсатында «Almaty Business - 2030» кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасын іске асыратын заңды тұлғалардың (ӘКК, Almaty Finance, «Almaty» МҚҰ және Almaty Invest) кәсіпкерлік субъектісі санаты мынадай критерийлер бойынша белгіленеді:

- Шағын кәсіпкерлік субъектілері — жұмысшыларының орташа жылдық саны 20 адамнан аспайтын және орташа жылдық активтері тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыстағы республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің (АЕК) үш жүз мың еселенген мөлшерінен аспайтын, кәсіпкерлікті жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен заңды тұлға құрмаған жеке кәсіпкерлер. Соңғы үш жылдағы кәсіпкерлік субъектілері активтерінің сомасын үшке бөлгендегі көрсеткіш орташа жылдық актив болып саналады.

- Орта кәсіпкерлік субъектілері — шағын және ірі кәсіпкерлік субъектілеріне жатпайтын, кәсіпкерлікті жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар.

- Ірі кәсіпкерлік субъектілері — кәсіпкерлікті жүзеге асыратын және келесі критерийлердің біріне немесе екеуіне де жауап беретін жеке кәсіпкерлер мен заңды тұлғалар: жұмысшыларының орташа жылдық саны екі жүз елу адамнан асса және (немесе) орташа жылдық табысы тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыстағы республикалық бюджет туралы заңда белгіленген айлық есептік көрсеткіштің үш миллион еселенген мөлшерінен асса.

Экспорт

Алматы қаласының өндеу өнеркәсібіндегі экспорттаушылардың дамуын тежейтін негізгі мәселелер мыналар болып табылады:

- Тауарлар экспорты шеңберінде рұқсат беру құжаттарын алу кезіндегі әкімшілік кедергілер;

- Тауарлар мен қызметтерді экспорттаушыларды мемлекеттік қолдаудың республикалық құралдарының жеткіліксіз қаржыландырылуы;

- Кәсіпкерлерде қажетті дағдылардың болмауы және тауарлар мен қызметтерді экспорттаушыларды мемлекеттік қолдау шаралары туралы хабардар болу деңгейінің төмендігі.

Қолданыстағы мәселелерді шешу жолдары:

- Өңдеу өнеркәсібінің отандық тауарлары мен қызметтерін ілгерілету бойынша экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды ынталандырудың өңірлік шараларын әзірлеу;

- Кәсіпкерлердің шығындарын өтеу бағдарламалары бойынша консультациялық қызметтер көрсету;

- Тауарлар мен қызметтерді экспорттаушыларды мемлекеттік қолдаудың қаржылық және қаржылық емес шаралары бойынша оқыту.

Экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды мемлекеттік ынталандыру шаралары Қазақстан Республикасының «Өнеркәсіптік саясат туралы» заңымен реттеледі.

Қазақстан Республикасының «Өнеркәсіптік саясат туралы» заңының 11-бабы шеңберінде жергілікті атқарушы органдар өнеркәсіптік-инновациялық инфрақұрылым элементтеріне, өнеркәсіптік-инновациялық жүйе субъектілеріне қолдау көрсету арқылы өңірдің өнеркәсіптік саясатын қалыптастыруға және іске асыруға қатысады.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік кодексіне, Алматы қаласы мәслихатының 2022 жылғы 12 қыркүйектегі №157 шешімімен бекітілген «Алматы қаласын дамытудың 2025 жылға дейінгі бағдарламасы және 2030 жылға дейінгі орта мерзімді перспективаларына» сәйкес, өңдеу өнеркәсібінің отандық тауарлары мен қызметтерін ілгерілету бойынша экспортқа бағдарланған кәсіпорындарды ынталандырудың өңірлік шаралары әзірленетін болады.

2. БАҒДАРЛАМАНЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ

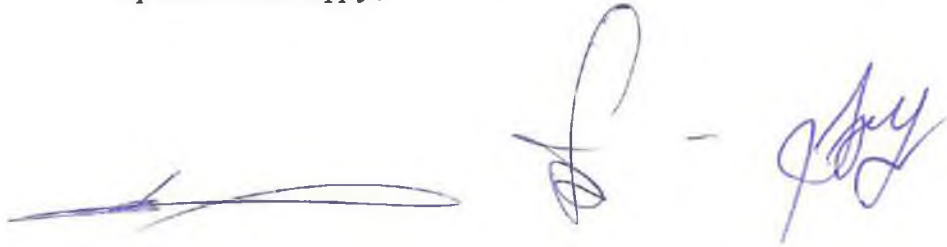
Қаланың ағымдағы жағдайына жасалған талдау, сондай-ақ анықталған мәселелер негізінде Алматы қаласының бизнесін дамытудың негізгі қағидаттары мен басым бағыттары айқындалды.

БАҒДАРЛАМАНЫҢ 5 ҚАҒИДАТЫ:

- Қала аудандары дамуының теңгерімділігі;
- Бизнеске мемлекеттік қызметтерді көрсетудің ашықтығы, қолжетімділігі, жеделдігі мен қолайлылығы;
- Кәсіпкерлерді ынталандыру;
- Инвесторларды барынша тарту;
- Инвестициялық тартымдылықты арттыру.

БИЗНЕСТІ ДАМУДЫҢ 4 НЕГІЗГІ БАҒЫТЫ:

- Әкімшілік кедергілерді азайту. Кәсіпкерлікті қолдаудың бірыңғай орталығын құру;

- Бизнес құру үшін инфрақұрылымды дамыту (шағын өнеркәсіптік парктер, сервис пен сауда, IT, өңдеу өнеркәсібі, стационарлық емес сауда нысандары, туризм, креативті индустриялар және экспорт);
- Қаржылық қолдау (қаржы институттары, экспорт, креативті индустриялар, туризм);
- Инвесторларға атаулы тәсіл қолдану және зәкірлі (якорлық) жобаларды сүйемелдеу.

«Almaty Business-2030» кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасы – бұл бизнес жүргізу үшін қолайлы жағдайлар жасау, қаржыландырудың қолжетімділігін арттыру, әкімшілік кедергілерді азайту, бизнес үшін инфрақұрылымды дамыту, оқыту, кәсіпкерлерді сүйемелдеу және инвесторлардың келуіне жайлы жағдайлар жасай отырып, оларды тарту жөніндегі бағдарлама.

1. Әкімшілік кедергілерді азайту

Жүргізілген талдау қала кәсіпкерлігінің дамуын тежейтін кедергілерді анықтады. Олардың басым бөлігін әкімшілік факторлар құрайды, атап айтқанда: бизнестің түрлі мәселелері бойынша сапалы консультацияның болмауы, құжаттарды тапсырудың күрделілігі, қолжетімді несиелердің жоқтығы және т.б.

«Атамекен» ҰКП қызметі кәсіпкерлік климатты жақсартуға және қаладағы іскерлік белсенділікті арттыруға, кәсіпкерлердің бизнесті ашу және жүргізу кезіндегі мәселелерін шешуге мүмкіндік береді.

«Атамекен» ҰКП бизнесті қолдау шаралары (мемлекеттік бағдарламалар, қаржыландыру көздері және т.б.) бойынша консультациялар беру функцияларын жүзеге асыратын болады.

Екінші бағыт бойынша «Атамекен» ҰКП бизнесті қолдаудың қолданыстағы мемлекеттік бағдарламалары бойынша кешенді консультациялар береді, жобалардың бизнес-жоспарлары мен қаржылық модельдерін дайындайды, ісін жаңа бастаған кәсіпкерлерді компанияны тіркеуден бастап, қаржылық есептілікті тапсыруға және бухгалтерлік сүйемелдеуге дейін қолдау көрсетеді.

2. Бизнес құру үшін инфрақұрылымды дамыту

Бизнесті дамытуды тежейтін келесі негізгі факторлар — өнеркәсіпті, сервисі, реттелген сауданы (электрондық сауда), креативті индустрияларды, туризмді дамытуға арналған инфрақұрылымның қолжетімсіздігі мен дамымауы, сондай-ақ кәсіпкерлер үшін кепіл мүлкінің және бизнесті іске асыру орнының болмауы түріндегі кедергілер.

Осы мәселені шешу шеңберінде шағын өнеркәсіптік парктерді, сервис орталықтарын, креативті хабтарды, коворкинг орталықтарын (тұрмыстық қызмет көрсету үйі, сервис хаус және қолжетімді бағадағы басқа да қызметтер) және инновациялық бизнес саласына арналған инфрақұрылымды құру көзделген.

Алматы қаласында креативті экожүйені құру — өңірдің экономикалық және мәдени әлеуетін жандандыруға қабілетті стратегиялық бастама. Креативті

индустриялар бизнесті дамытуға, жаңа жұмыс орындарын құруға және қаланың мәдени өмірін байытуға өз үлесін қосады, бұл өз кезегінде тұрғындардың өмір сүру сапасын арттырады.

Туризм бюросы ӘКК-мен және оның еншілес ұйымдарымен бірлесіп, креативті индустрия салаларының өкілдері өздерінің креативті өнімдері мен қызметтерін жасап, идеялармен алмасып, өз шығармашылық нәтижелерін көрсете алатын арт-орталықтар, концерттік алаңдар және көпбейінді мәдени орталықтар форматындағы креативті хабтарды, кеңістіктерді, кластерлерді құратын болады. Мұндай кеңістіктер креативті идеяларды шығармашылық кәсіпкерлік қызметке монетизациялауға бағытталады.

Хабтардағы, кластерлердегі және өзге де кеңістіктердегі тұрғын емес үй-жайлар мен алаңдар креативті идеяларды кәсіпкерлік қызметке монетизациялау және дамыту мақсатында мүліктік жалдауға (жалдауға) және пайдалануға беріледі.

Бұл шара жеңілдікті шарттармен креативті кәсіпкерлерді қолдаудың кешенді жүйесін қалыптастыруға бағытталған.

Жалға алу үшін бос алаңдардың бар-жоғы туралы акпарат веб-порталда орналастырылады. Келіп түскен өтінімдерді комиссия қарап, бағалайды. Қарау нәтижелері бойынша жалға алушыны (пайдаланушыны) анықтау туралы хаттама жасалады және тиісті шарт жасасылады.

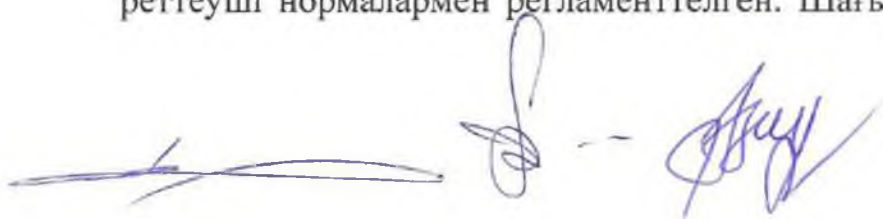
Үй-жай берудің негізгі критерийлері: өтініш берушілердің ШОБ субъектілеріне жатуы, олардың Алматы аумағында тіркелуі, сондай-ақ қызметінің жаңа серіктестіктер мен қосылған құны жоғары өнімдер жасауға бағытталуы. Сонымен қатар білім беру құралдарын енгізу, білім алмасу, жастарды тартатын орындар құру, мәдени мұраны сақтау, қолөнерге баулу және жастар үшін жұмыс орындарын құру маңызды критерийлер болып табылады. Өтінімдерді Алматыда тіркелген заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер бере алады, бұл ретте Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен креативті индустриялардағы экономикалық қызмет түрлеріне сәйкес креативті индустриялардағы кәсіпкерлердің қызмет түрлеріне басымдық беріледі.

Креативті кеңістікті қалыптастыру мен орындарды ұйымдастырудың айқындаушы факторларының бірі өзін-өзі жұмыспен қамтыған жастарды тарту және таланттардың кетуіне жол бермеу болып табылады.

Қала әкімдігі ӘКК-мен бірлесіп өнеркәсіптік инфрақұрылымды және шағын өнеркәсіптік парктерді (сервис орталықтары мен сауда павильондарын) дамыту үшін жағдай жасайды. Шағын өнеркәсіптік парктер ШОБ үшін тартылыс орталықтарына айналады.

Шағын өнеркәсіптік парктерде түрлі бағыттағы жобалар іске асырылады. Бұл ретте экспортқа бағдарланған өндірістерге басымдық беріледі, олар «KazakhExport»-пен және басқа да мүдделі тараптармен бірлесіп арнайы шаралар әзірлеу арқылы ынталандырылатын болады.

Шағын өнеркәсіптік парктерге қойылатын талаптар Алматы қаласының аумағында өнеркәсіптік парктерді құру және олардың жұмыс істеуі жөніндегі реттеуші нормалармен регламенттелген. Шағын өнеркәсіптік парк мәртебесін

беру жөніндегі мәселені карауды және шешім қабылдауды Алматы қаласының Өңірлік үйлестіру кеңесі жүзеге асырады.

Құрылатын шағын өнеркәсіптік паркте бизнесті іске асыру кезінде үй-жайды жалдаудың жеңілдікті шарттары белгіленеді.

Осылайша, кәсіпкер үшін бизнес жүргізуге екі негізгі жағдай жасалады: үй-жайды жеңілдікті шарттармен жалдауға беру және қолжетімді несиелік өнімдерін ұсына отырып, жеңілдікпен қаржыландырумен қамтамасыз ету.

ӘКК қолдауымен шағын өнеркәсіптік парктер, сервис орталықтары, ритейл-боксар және коворкинг орталықтары жобаларын іске асырудың артықшылықтары:

- қаладағы бос тұрған өндірістік және әкімшілік үй-жайларды айналымға енгізу;
- іскерлік белсенділігі төмен аудандарда бизнесті құруға және дамытуға жәрдемдесу (жаңа жұмыс орындары, салықтар);
- жеңілдетілген несиелер.

Шағын өнеркәсіптік парктерді салу және іске асыру 2026-2032 жылдары жүзеге асырылады. 2026 жылы пилоттық жоба ретінде бес шағын өнеркәсіптік паркті іске асыру басталады.

Инновациялық бизнестер үшін инфрақұрылым құру мыналарды білдіреді:

- коворкингтер, IT-хабтар және креативті кеңістіктер құруға инвесторлар тарту және бос тұрған бизнес-орталықтарды қолжетімді IT-хабтар мен коворкингтерге (Smart.Point үлгісіндегі) айналдыруды ынталандыру мақсатында бизнес-орталық иелері үшін «ынталандыру пакетін» жасау;
- Алматыға жаһандық IT компаниялардың кеңселерін тарту бағдарламасын әзірлеу;
- Алматыда өңірлік әзірлеу кеңселерін ашу үшін халықаралық IT компанияларды тарту – арзан кеңсе ұсыну, «Astana Hub»-тың экстерриториялық салықтық жеңілдіктерін алуға жәрдемдесу;
- жаһандық нарықта бәсекелесуге дайын стартаптар мен компанияларды өсіру үшін 2-3 халықаралық акселератормен серіктестік орнату.

IT қызметтері экспортының инфрақұрылымын түрлі қолдау шараларымен дамыту, соның ішінде:

- әлемдік нарықта сұранысқа ие мамандықтар бойынша оқыту мен дайындықтан өткеннен кейін алматылық мамандардың қызметтерін онлайн-қызметтер сататын топ-20 жаһандық платформада ілгерілету;
- сауда маркалары мен компанияларды стартаптарды қолдауда аса белсенді елдердің (АҚШ, Сингапур, БАӘ, Франция және т.б.) нарықтарына шығаруды субсидиялау. Сондай-ақ алматылық стартаптардың халықаралық технологиялық көрмелерге қатысуын ілгерілету және шетелдік нарықтарға шығу бойынша консалтинг жүргізу.

Бұл шаралар қала тұрғындарын 5 жыл ішінде жұмыспен қамтуға және жоғары жалақымен қамтамасыз етуге, сондай-ақ аталған қызметтерді экспорттай бастауға мүмкіндік береді.

Туристердің келу жағдайын жақсарту және қаланың қонақтарды қабылдау мүмкіндіктерін кеңейту үшін орналастыру орындарының, нөмірлік қоры және ойын-сауық және (немесе) спорттық-сауықтыру қызметтері қарастырылған көпфункционалды кешендердің, конгресс-орталықтардың, тау шаңғысы кешендерінің және т.б. санын көбейту мақсатында аяқталмаған үй-жайларды салу/реконструкциялау және пайдалануға беру арқылы туристік инфрақұрылымды ұлғайту қажет.

Туристік инфрақұрылымға инвестициялардың болмауының негізгі себебі — қажетті инвестициялар көлемі, пайыздық мөлшерлемелер мен қаржыландыру мерзімдері.

Сондықтан бұл кезеңде жеңілдетілген ұзақ мерзімді қаржыландыру ұсыну арқылы туризм саласындағы жобаларды қаржыландыру жөніндегі іс-шараларды іске асыру орынды.

3. Қаржылық қолдау (қаржы институттары, экспорт, креативті индустриялар және туризм).

Шағын және орта бизнесті дамытудың негізгі проблемаларының келесісі — кәсіпкерлерде бизнес-жобаларды қаржыландырудың қолжетімді көздерінің болмауы.

Бұл мәселені шешу үшін қала әкімдігі Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ компанияларын құрды. Олар төлем қабілеттілігі мен өміршендік талаптарына жауап беретін жұмыс істеп тұрған бизнесті де, стартап жобаларды да қаржыландырады.

2019-2025 жылдар аралығында Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ-ға жергілікті бюджеттен 30,6 млрд теңге бөлінді, бұл жалпы сомасы 56,530 млрд теңге болатын 793 жобаны қаржыландыруға мүмкіндік берді (оның ішінде қайтарылған қаражатты қайтара пайдалану есебінен). Қаржыландырылған жобалар аясында 6,4 мыңнан астам жұмыс орны құрылды.

Бизнес жүргізу жағдайларын жақсарту және инфрақұрылымды дамыту мақсатында **4 жаңашылдық ұсынылады:**

1. Алматы қаласын дамыту бағдарламасымен бекітілген басым бағыттарға назар аудару;
2. Әлеуметтік кәсіпкерлікке арналған несие өнімін енгізу;
3. Қаржыландыру лимиттері мен сыйақы мөлшерлемелерін қайта қарау;
4. Активтерді мемлекеттік меншіктен иеліктен шығармай, ӘКК-нің инвестициялық жобаларға қатысуының жаңа механизмін енгізу.

Қаржыландыру Алматы қаласын дамыту бағдарламасымен бекітілген экономиканың басым салаларын дамытуға бағытталады:

- Өңдеу өнеркәсібі (ЭҚЖЖ 10, 11070, 13-17, 20-22, 26-28, 31, 32);
- Тұру және тамақтану бойынша қызметтер (ЭҚЖЖ 55);
- Тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету бойынша қызметтер (ЭҚЖЖ 56);
- Ақпарат және байланыс (ЭҚЖЖ 58, 59, 62);

- Меншікті жылжымайтын мүлікті жалдау және басқару (ЭҚЖЖ 68201);
- Өнер, ойын-сауық және демалыс (ЭҚЖЖ 90).

Толық тізбе Бағдарламаның №1 қосымшасында көрсетілген.

Кредит беру шарттары

	Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ	ӘКК
Ұсынылатын қаржыландыру лимиттері	250 мың АЕК-ке дейін	250 мыңнан 4 млн АЕК-ке дейін
Сыйақы мөлшерлемесі	жылдық 6% – ХЭОТ, әлеуметтік кәсіпкерлер, ШӨП резиденттері, ШӨП салу жобалары, жәрменкелер, гастро-көшелер, креативті хабтар, коворкинг орталықтарын ұйымдастыру, креативті индустрия жобалары, сондай-ақ инновациялық бизнес саласына арналған инфрақұрылым үшін.	
	жылдық 9% – бекітілген ЭҚЖЖ тізбесіне сәйкес (Бағдарламаға №1 қосымша) ШОБ-тың қалған жобалары үшін.	
Несие беру мерзімі	7 жылға дейін	

Бұл ретте несие беру мерзімдері келесідей:

- инвестициялық максаттарға – 84 айдан аспайды;
- айналым қаражатын толықтыруға – 36 ай, транштардың мерзімі – 12 айдан аспайды.

Әлеуметтік кәсіпкерлікті дамыту үшін «Almaty» МҚҰ арқылы әлеуметтік кәсіпкерлер тізілімінде тіркелген бизнес субъектілеріне келесі шарттармен кепілсіз несиелер беру ұсынылады:

Несие сомасы	негізгі құралдарды сатып алу және жөндеуге 1 300 АЕК-тен аспайды
	айналым қаражатын толықтыруға 500 АЕК-тен аспайды
Сыйақы мөлшерлемесі	жылдық 6%
Несие беру мерзімі	5 жылға дейін

Сонымен қатар, «Almaty» МҚҰ барлық басқа кәсіпкерлік субъектілері үшін келесі шарттармен кепілсіз қарыздар беруді жалғастырады:

Несие сомасы	негізгі құралдарды сатып алу және жөндеу және/немесе айналым қаражатын толықтыруға 1 500 АЕК-тен аспайды
Сыйақы мөлшерлемесі	жылдық 12%
Несие беру мерзімі	12 айға дейін

Алматы Finance және «Almaty» МҚҰ үшін Бағдарлама аясында жобаларды қаржыландыру оларды қала әкімінің орынбасары төрағалық ететін уәкілетті комиссияның алдын ала қарауы шартында жүзеге асырылады.

Комиссия жобаларды қала дамуының басымдықтарына және Бағдарлама максаттарына сәйкестігі тұрғысынан қарайды.

Аталған комиссияның жұмыс механизмі Өңірлік үйлестіру кеңесінің үлгісі бойынша құрылады.

ӘКК-сы активтерді мемлекеттік меншік иелігінен шығармай, ӘКК-ның инвестициялық жобаларға қатысудың жаңа механизмін әзірледі (инвесторлармен бірлескен қызмет туралы Жобалық келісім негізінде).

Бұл механизмнің қатысушылары: ӘКК, Инвесторлар және әкімдіктің мүдделі Басқармалары (бұдан әрі – Басқарма).

Механизм кезеңдері:

1. ЖҚБ учаскелерді ҚР Жер кодексінің 36, 39-баптарына сәйкес, мемлекеттік жер пайдаланушы ретінде Басқармаға 5 жылға дейінгі мерзімге қысқа мерзімді жалға береді;

2. Басқарма жер пайдалану құқығын бермей-ақ, ӘКК-ні жобаны іске асыру жөніндегі оператор (агент) ретінде айқындайды;

3. ӘКК инвесторға жер пайдалану құқығын бермей, инвестициялық жобаны бірлесіп іске асыру туралы конкурс өткізеді;

4. Басқарма, ӘКК және Инвестор жобаны бірлесіп іске асыру туралы үшжақты келісім жасасады.

ӘКК, Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ

Ұсынылған 4 жаңашылдықты ескере отырып, ӘКК, Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ Алматы қаласында шағын және орта бизнесті дамытуға арналған жеңілдікпен несие беру бағдарламасының негізгі қаржылық операторларына айналады.

ӘКК 200 мыңнан 4 млн АЕК-ке дейінгі сомадағы жобаларды қаржыландыруды жүзеге асырады.

Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ 250 мың АЕК-ке дейінгі сомада ШОБ жобаларын қаржыландырады.

Несиелер айналым қаражатын толықтыруға, негізгі құралдарды сатып алуға, жаңа өндірістерді құруға, сондай-ақ бизнесті қолдаудың басқа да бағыттарына берілуі мүмкін. Almaty Finance және «Almaty» МҚҰ сондай-ақ шағын бизнестің стартап-жобаларын қаржыландырумен айналысады.

Қарыздар тек теңгемен, жылдық 6% және 9% мөлшерлемемен, 84 айға дейінгі мерзімге беріледі.

Жұмыс істеп тұрған кәсіпкерлер үшін «Almaty» МҚҰ несие өніміне байланысты жылдық сыйақы мөлшерлемесі 12%-дан аспайтын кепілсіз қарыздар беруді жалғастырады.

Индустриялық аймақ пен шағын өнеркәсіптік парктер резиденттерінің бұрын ӘКК-ден алған қарыздарын операторлардың талаптарына сәйкес келген жағдайда қайта қаржыландыру (рефинансирование) мүмкіндігі қарастырылған.

Қосымша шектеулер мен шарттар: бір қарыз алушы осы Бағдарлама аясында бірден көп несие алуға құқылы емес.

Өтінімдерді қарау, қаржыландыруды ұйымдастыру, сондай-ақ ішінара немесе толық мерзімінен бұрын өтеу үшін комиссиялар алынбайды (кәсіпкерге қызмет көрсететін банктердің комиссияларын қоспағанда).

Төтенше жағдайлар кезінде (экономикалық, әлеуметтік немесе эпидемиологиялық) қала басшылығының тапсырмасы бойынша Бағдарлама аясында белгіленген лимиттерден асатын сомада жылдық 2%-дан аспайтын мөлшерлемен несие берілуі мүмкін.

Ұсынылып отырған өзгерістерден күтілетін тиімділік:

- 1) 60 млрд теңге – жаңа жобалар қаржыландырылады;
- 2) 23 млрд теңге – қарыз алушылар тарапынан бюджетке қосымша төлемдер төленеді;
- 3) 5 214 жұмыс орны – қосымша құрылады.

Туризм бюросы

Шығармашылық экономиканы дамыту, кәсіпкерлердің құзыреттілігін арттыру, оларды оқыту және кадрларды қайта даярлау:

Креативті индустриялар — ЖІӨ өсіміне және жұмыс орындарын құруға ықпал ететін шығармашылық экономиканың маңызды құрамдас бөлігі. Білім беру бағдарламалары креативті индустриялардың қозғаушы күшіне айналатын және олардың дамуына септігін тигізетін білікті кадрларды қалыптастыруға көмектеседі.

Оқыту бағдарламалары мен акселерация арқылы креативті индустрия саласындағы кәсіби мамандарды дамыту, жаңашыл идеялар мен жобаларды шығару мақсатында бірқатар іс-шаралар жоспарланған. Бұл индустрияны ынталандыруға, соның ішінде: технологиялар мен онлайн-білім беру, мультимедиа және виртуалды шындық, практикалық дағдылар, интернационализация және стартаптарды дамытуға мүмкіндік береді.

Креативті индустриялардың кәсіби деңгейін көтеру үшін білім беру бойынша келесі іс-шараларды өткізу жоспарлануда:

- Креативті индустриялар үшін өзекті тақырыптар бойынша қазақстандық және шақырылған сарапшылармен шеберлік сабақтары мен тренингтер өткізу;
- Креативті индустрия саласындағы командалар мен бизнес үшін акселерациялық бағдарламалар құру, соның ішінде: VR және AR-стартаптарға бағытталған онлайн-акселераторлар, виртуалды менторлық бағдарламалар, жеке және топтық кейс-челленджер, демо-күндерге қатысу;
- Ірі іс-шаралармен және конференциялармен серіктестік орнату және қолдау көрсету;

- Креативті жобалар үшін қаржылық жоспарлау және бюджетті басқару бойынша семинарлар мен вебинарлар;
- Креативті индустриялардағы авторлық құқықтарды, тауар белгілері мен патенттерді тіркеу және қорғау бойынша тренингтер;
- Креативті контенттен түсетін пайданы барынша арттыру үшін зияткерлік меншікті басқару және лицензиялау бойынша воркшоптар;
- Креативті бизнес үшін мемлекеттік құрылымдармен және ұйымдармен тиімді өзара іс-қимыл жасау бойынша семинарлар.

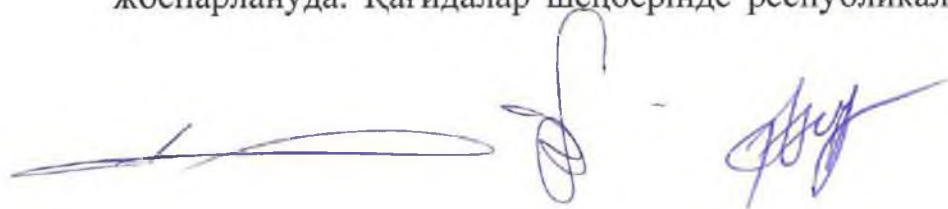
Жаһандану және технологиялық инновациялар дәуірінде креативті индустриялар көптеген елдердің экономикалық және мәдени өмірінің негізгі элементіне айналды. Олар тек жеке шығармашылық пен зияткерлік меншікті біріктіріп қана қоймай, сонымен бірге экономикалық өсу мен әлеуметтік интеграцияның қуатты драйвері болып табылады, осыған байланысты қаржылық қолдау институттарын енгізу қажет.

Алматы Қазақстандағы креативті индустриялардың орталығы бола отырып, әрі қарай даму және әлемдік экожүйеге интеграциялану үшін зор әлеуетке ие. Қаржылық қолдау венчурлық қаржыландырудан және басқа да қаржылық қолдау тетіктерінен тұрады.

2025 жылғы қазанда Алматыда Creative Capital Fund қалалық тікелей инвестициялар қоры құрылды — бұл мемлекеттік-жекешелік серіктестік форматындағы креативті экономикаға тікелей инвестиция салудың мамандандырылған құралы. Қор жеке капиталды тартуға, инвестициялық нарықты дамытуға және қаланың креативті индустрияларының жалпы қосылған құнын арттыруға бағытталған. Алғашқы капиталдандыру 21 млрд теңгені құрайды, оның ішінде 10 млрд теңге қала тарапынан және 11 млрд теңге жеке серіктестер тарапынан бөлінген. Қор инвестициялары креативті экономиканың негізгі бағыттарын — ақпараттық технологиялар, геймдевелопмент, кино, музыка, архитектура, дизайн, цифрлық медиа және сән салаларын дамытуға жұмсалады. Growth capital моделі жұмыс істеп тұрған компанияларды қаржыландыруды ауқымдану және экспортқа шығу әлеуеті бар стартаптарды қолдаумен ұштастыруға мүмкіндік береді. Қордың өмірлік циклі — 10 жыл, оның ішінде бес жылдық инвестициялық және постинвестициялық кезеңдер бар; осы кезең ішінде экспортты дамытуға, жаңа жұмыс орындарын құруға және креативті кәсіпкерліктің тұрақты экожүйесін қалыптастыруға ықпал ететін көптеген жобаларды іске асыру жоспарлануда.

Қаржылық қолдау тетіктері Алматы қаласының экономикалық және мәдени өсуінің катализаторына айналатын креативті индустриясын дамыту мақсатында іске асырылады.

ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі әзірлеп жатқан Креативті индустрияға мемлекеттік қолдау көрсету және ынталандыру қағидалары бекітіліп, күшіне енгеннен кейін креативті жобаларды қолдау шараларының кешенін, соның ішінде қаржылық құралдарды (Қағидаларға сәйкес гранттық қолдауды қоса алғанда) және қаржылық емес шараларды іске асыру жоспарлануда. Қағидалар шеңберінде республикалық Креативті индустриялар

қорын іске қосу (шамамен 2026 жылғы наурызда) көзделген, оның аясында креативті жобаларды қолдаудың жеке гранттық бағдарламасын іске асыру жоспарлануда. Қаржылық емес қолдау консультацияларды, акселерацияны, питчингтер мен тәлімгерлікті; білім беру бағдарламалары мен халықаралық тағылымдамаларды; фестивальдерге, форумдарға, көрмелер мен жәрмеңкелерге қатысуға жәрдемдесуді; мүліктік қолдауды (үй-жайларды, жабдықтарды, хабтар мен инфрақұрылым нысандарын пайдалануға немесе жалға беруді); маркетингтік, құқықтық және әдістемелік сүйемелдеуді және инклюзия шараларын (бағдарламалар мен цифрлық ортаны бейімдеу, әйелдер, жастар және мүгедектігі бар адамдарға арналған арнайы модульдер) қамтиды.

Ұзақ мерзімді перспективада креативті жобаларға инвестиция салу Алматының мәдени бірегейлігін нығайтып, оны өмір сүру мен шығармашылық үшін бірегей әрі әртүрлі орынға айналдырады.

Алматы қаласын дамыту бағдарламасына сәйкес, креативті индустрияның қарқынды дамуы мен оның қала экономикасындағы шешуші рөлін түсіну тұрғысынан бұл сала басым бағыттардың бірі ретінде айқындалған.

Аталған бастама жергілікті креаторларға өздерінің бірегей жобаларын дамытуға және іске асыруға қосымша ресурстар мен мүмкіндіктер береді. Алматы қаласы кәсіпкерлерге өз идеяларын экономикалық тәуекелсіз іске асыру үшін қажетті ресурстармен қамтамасыз ете отырып, креативтіліктің өңірлік орталығы ретіндегі беделін нығайта түседі.

5. Инвесторларға атаулы тәсіл қолдану және инвестициялық жобаларды сүйемелдеу

Қазақстан Республикасы экономикасының түрлі секторларына инвестициялардың ауқымды ағынын тарту дамудың айқындаушы шарттарының бірі болып табылады. Қала экономикасын әртараптандыру үшін тиімділікті арттыруға бағытталған инвестицияларды тартуға зор күш жұмсау қажет. Инвестициялардың бұл түрі капитал көзі болып табылады, технологиялар мен білімнің белсенді трансфертіне, сондай-ақ экспортты әртараптандыруға, қабылдаушы экономиканың жаһандық бәсекеге қабілеттілігін арттыруға және жаңа сапалы жұмыс орындарын құруға ықпал етеді.

Қазақстан Республикасының 2029 жылға дейінгі инвестициялық саясат тұжырымдамасын тиімді іске асыру мақсатында инвестицияларды тартудың, жобаларды іске асырудың негізгі драйвері, қала аумағында ірі және орта инвестициялық жобаларды дамыту үшін қолайлы жағдайлар жасаудың басты тетігі ретінде «Almaty Invest» өңірлік ұйымы құрылып, инвестициялық жобаларды сүйемелдеу қызметі қайта жаңғыртылды.

«Almaty Invest» инвестиция тарту орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің негізгі міндеті — ірі зәкірлі (якорлық) жобаларға басымдық бере отырып, инвестиция тарту мәселелерінде жүйелі тәсілді қамтамасыз ету, «Бір терезе» қағидаты бойынша барлық қызметтерді бір жерден ұсына отырып,

жобаларды «идеядан іске асыруға дейін» толық сүйемелдеу, сондай-ақ инвесторлардың бизнес жүргізуіне жайлы жағдай жасау.

Өз қызметін әлемдік тәжірибеге сәйкес жүзеге асыру үшін Almaty Invest келесі қағидаттарды басшылыққа алады:

- Әрбір инвестор мен инвестициялық жобаға кешенді тәсіл қолдану;
- Нақты айқындалған басқару құрылымы, құзыретті, ынталы және жақсы оқытылған персонал;
- Қызметкерлердің салаларды/нарықты терең білуі, шет тілдерін меңгеруі және ел ішінде де, шетелде де инвестиция тарту мен қаланың инвестициялық әлеуетін ілгерілету міндеттерін нақты түсінуі;
- Ішкі процестердің инвесторлардың бизнес-қажеттіліктеріне сәйкес құрылуы;
- Almaty Invest өз қызметін басқаруда инвестицияларды ілгерілету жөніндегі орта мерзімді жоспарды, сондай-ақ нәтижеге бағытталған нақты және қадағаланатын бірқатар негізгі тиімділік көрсеткіштері (КПЭ) бар жыл сайынғы шұғыл жоспарларды пайдаланады.

Осы контексте Almaty Invest келесі тәсілдер негізінде жұмыс істейді:

- Инвестициялық жобаларды іске асыру перспективалары мен шарттарын талқылау кезінде Алматы қаласы әкімдігінің мүддесін білдіретін бірыңғай келіссөз жүргізуші болу;
- Алматы қаласының инвестициялық тартымдылығын жақсарту бойынша талдамалық зерттеулер жүргізу;
- Инвесторлар қызметін сүйемелдеуді қамтамасыз ету, соның ішінде инвесторлардың мемлекеттік органдармен, өнеркәсіптік-инновациялық қызмет субъектілерімен, сондай-ақ жеке кәсіпкерлік субъектілерінің бірлестіктерімен кездесулерін ұйымдастыру, инвестициялық тақырыптағы бизнес-форумдар, конференциялар мен семинарлар өткізу, жұмыс істеп тұрған және перспективалы инвесторлардың дерекқорын қалыптастыру және жүргізу;
- Инвесторларға туындаған мәселелерді шешуде, соның ішінде құрылтай құжаттарына сәйкес қолда бар өкілеттіктер шегінде мемлекеттік органдармен кездесулерге бастамашылық ету арқылы жәрдем көрсету;
- Алматы қаласы мен Қазақстан Республикасының қолайлы инвестициялық имиджін ілгерілету, соның ішінде инвестициялық мүмкіндіктер туралы ақпарат ұсыну;
- Инвесторлармен келіссөздер қорытындысы бойынша қол жеткізілген ресми уағдаластықтардың іске асырылуын сүйемелдеу;
- Инвесторлардың қатысуымен іске асырылатын өнеркәсіптік-инновациялық жобаларды сүйемелдеу;
- Мемлекеттік қызметтерді, сондай-ақ ұйымдар көрсететін қызметтерді алу кезінде инвесторларды сүйемелдеу бөлігінде олармен «бір терезе» қағидаты бойынша өзара іс-қимыл жасау;
- Алматы қаласының инвестициялық жобалар пулын қалыптастыру;

- «KAZAKH INVEST» ұлттық компаниясы» АҚ және оның өңірлік өкілдері мен өкілдіктері ұйымдастырған, соның ішінде шет мемлекет аумағындағы инвестициялық тақырыптағы іс-шараларға қатысу;

- Инвесторларға инженерлік коммуникациялар тартуда, жер учаскелері бойынша ақпарат алуда, оларды ресімдеуде, беруде, сондай-ақ инвестициялық жобаларды іске асыруға арналған рұқсат беру құжаттарын алуда жәрдемдесу.

Almaty Invest қызметі инвестициялық шешімдер қабылдау үшін инвесторға қажетті барлық ақпаратты ұсыну мен қабылдаушы елде алғашқы келіссөздер жүргізуден бастап, жобаларды іске асыруға және кейінгі қызмет көрсетуге дейінгі өмірлік циклдің барлық кезеңдерінде инвестициялық жобаларға жәрдемдесуге, соның ішінде мемлекеттік қызметтер көрсетуге бағытталған.

Almaty Invest жобаны анықтаудан, оны «қаптаудан» (упаковка) және нысаналы бағыттаудан (шетелде Роуд-шоу ұйымдастыру) бастап, жобаны коммерциялық іске қосуға және постинвестициялық сүйемелдеуге дейінгі инвесторлармен нүктелі жұмысты ұйымдастырады.

ҚОРЫТЫНДЫ

Алматы қазірдің өзінде Қазақстан қалалары мен Орталық Азия өңірінің арасында көшбасшы болып табылады. Осы позицияны бекіту және бәсекеге қабілеттілікті тек жергілікті емес, сонымен қатар жаһандық деңгейде арттыру мақсатында Кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасы әзірленді. «Almaty Business – 2030» кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасын іске асырудың бірінші кезеңінің негізгі мақсаты — шағын және орта кәсіпкерлікті дамытудың, өңірлік деңгейде инвесторларды тартудың, кадр резервін жаңа экономика талаптарына сәйкес даярлау мен қайта даярлаудың жаңа тәсілдерін, құралдары мен идеяларын сынақтан өткізу болып табылады. Бағдарлама қатаң бекітілген қағидалардан тұратын құжат емес, керісінше — бұл тұжырымдамаларды пилоттық режимде тексеруге, сәтті жобаларды бекітіп, дамытуға, жоспарларды өзгертуге және тиімсіз нұсқалардан бас тартуға мүмкіндік беретін икемді құрал.

«Almaty Business – 2030» кәсіпкерлікті дамытудың өңірлік бағдарламасын іске асыру үшін бюджеттік және жеке қаржы ресурстары шоғырландырылатын болады. Бюджет қаражаты инфрақұрылымды дамытуды қаржыландыруға және бизнесті қолдау шараларын көрсетуге бағытталады.

Бағдарламаны қаржыландыру республикалық және жергілікті бюджеттер қаражаты, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен және шегінде жүзеге асырылады.

Қазіргі уақытта «Атамекен» ҰҚП-мен бірлесіп, Алматы қаласындағы кәсіпкерлік субъектілерінің өзекті тізбесін, олардың қызмет бағыттарын айқындау, өндірістің жаңа тауашаларын (өсу нүктелерін), сұранысқа ие өнімдер мен қызметтері бар бизнесті іске қосуға арналған әлеуетті жобаларды анықтау үшін қалаға скрининг жүргізілуде.

Туристік және креативті индустриялардың жаһандық өсуіне және олардың өңірлердің экономикалық және мәдени дамуына әлеуетті әсеріне байланысты Алматы осы бағыттарды белсенді қолдау мен дамыту қажеттілігін мойындайды. «Almaty Business – 2030» бағдарламасы аясында «Almaty tourism» бағыты бойынша жеңілдікпен несие беру, осы сектор кәсіпорындары шығындарының бір бөлігін өтеу шаралары, сондай-ақ мәдениет, өнер және медиа саласындағы стартаптардың дамуына септігін тигізетін акселерациялық бағдарламалар мен платформалар құру көзделген. Инфрақұрылымды дамыту маңызды орын алады: креативті кластерлерді, арт-кеңістіктерді, медиа-платформаларды және туристік нысандарды құру жоспарлануда. Бұл шаралар креативті индустрия секторларына жаңа инвесторларды тартып қана қоймай, жергілікті таланттарға өз жобаларын халықаралық деңгейде іске асыруға көмектеседі, Алматының имиджін нығайту арқылы туристік индустрияның дамуын ынталандыруға және нарықтағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға мүмкіндік береді, сөйтіп Алматыны Орталық Азияның айқын мәдени, туристік және креативті орталығына айналдырады.

Пилоттық зерттеу қорытындысы бойынша қаланың барлық аудандарының іскерлік инвестициялық әлеуетіне кешенді талдау жүргізіліп, перспективалы тауашалар мен жобалар, соның ішінде экспорттық әлеуеті бар жобалар айқындалады. Жүргізілген талдау нәтижесінде қаладағы шағын және орта кәсіпорындар деңгейінде де, салалық деңгейде де бизнес-мүмкіндіктердің басым бағыттары мен өсу салалары егжей-тегжейлі белгіленеді. Анықталған даму сегменттері қала тұрғындарының әл-ауқатын арттыруға, жаңа жұмыс орындарымен қамтамасыз етуге және қаланың аз дамыған аудандарына жаңа серпін бере отырып, теңгерімсіздіктерді азайтуға мүмкіндік береді.

Аббревиатуралардың толық жазылуы

Almaty Finance	-	«Almaty Finance» (Алматы финанс) жауапкершілігі шектеулі серіктестігі;
«Almaty» МҚҰ	-	«Almaty» микроқаржы ұйымы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі;
«Almaty Invest»	-	«Almaty Invest» инвестиция тарту орталығы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі;
KazakhExport	-	«KazakhExport» экспорттық сақтандыру компаниясы» акционерлік қоғамы;
Астана Хаб	-	Astana Hub халықаралық IT-стартаптар технопаркі;
Даму	-	«Даму» кәсіпкерлікті дамыту қоры» акционерлік қоғамы;
«Атамекен»	-	Қазақстан Республикасының «Атамекен» ұлттық кәсіпкерлер палатасы;
ҰҚП	-	«Алматы» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» акционерлік қоғамы;
ӘКК	-	«Алматы» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» акционерлік қоғамы;
ЖІӨ	-	жалпы ішкі өнім;
ЖӨӨ	-	жалпы өңірлік өнім;
ШОК	-	шағын және орта кәсіпкерлік;
IT	-	ақпараттық технологиялар;

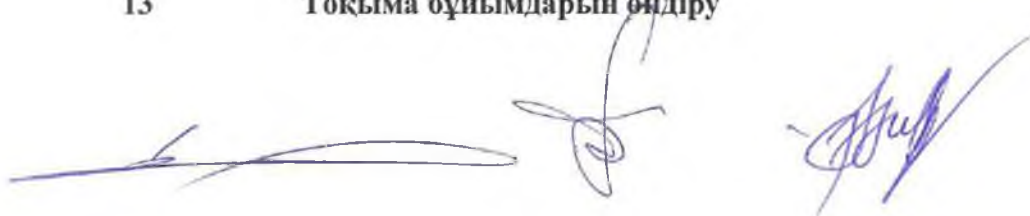
ШОБ	-	шағын және орта бизнес;
СЕН	-	стационарлық емес сауда нысаны;
МШК	-	микро- және шағын кәсіпкерлік субъектілері;
субъектілері		
ЭҚЖЖ	-	экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші;
НТК	-	негізгі тиімділік көрсеткіштері;
АЭЗ	-	Алматы қаласының арнайы экономикалық аймағы;
АИЗ	-	«Алматы индустриялық аймағы» жауапкершілігі шектеулі серіктестігі;
КІБ	-	«Алматы қаласы Кәсіпкерлік және инвестициялар басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі;
«Атамекен»	-	Алматы қаласының «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палатасы;
ӨКП		
«Туризм	-	«Алматы қаласының Туризм бюросы (Almaty Tourism Bureau)»
бюросы»		жауапкершілігі шектеулі серіктестігі, «Алматы қаласының Туризм басқармасы» КММ-нің ведомстволық қарасты ұйымы;
ТБ	-	«Алматы қаласының Туризм басқармасы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі;
ОБМ	-	Орта білім беру мекемесі (немесе Орта оқу орны);
ЖОО	-	Жоғары оқу орны;

1-қосымша

ӘКК, Almaty Finance, «Almaty» МҚҰ қаржылық қолдауы аясында қаржыландыруға жататын қызмет түрлерінің тізбесі

ӘҚЖЖ коды	Бағыттар және қызмет түрлерінің атауы
10	Тамақ өнімдерін өндіру
	Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
10110	Етті қайта өңдеу және консервілеу
10120	Ауыл шаруашылығы құсының етін қайта өңдеу және консервілеу
10130	Еттен және ауыл шаруашылығы құсының етінен өнімдер өндіру
10310	Картопты қайта өңдеу және консервілеу
10320	Жеміс және көкөніс шырындарын өндіру
10390	Жемістер мен көкөністерді қайта өңдеу мен консервілеудің өзге де түрлері
10411	Тазартылмаған майлар мен тоң майларды өндіру
10412	Тазартылған майлар мен тоң майларды өндіру
10420	Маргарин және соған ұқсас тағамдық майларды өндіру
10511	Сүтті қайта өңдеу (консервілеуді қоспағанда) және ірімшік өндіру
10512	Сүт консервілерін өндіру
10520	Балмұздақ өндіру
10611	Ұн өндіру
10612	Жарма өндіру
10613	Тағамдық концентраттар өндіру
10620	Крахмал және крахмал өнімдерін өндіру
10710	Тез бұзылатын нан-тоқаш және ұннан жасалған кондитерлік өнімдерді өндіру
10720	Кептірілген нан және печенье, ұзақ сақталатын ұннан жасалған кондитерлік өнімдерді өндіру
10730	Макарон өнімдерін өндіру
10810	Қант өндіру
10820	Какао, шоколад және қантты кондитерлік өнімдерді өндіру
10830	Шай мен кофені қайта өңдеу
10840	Дәмдеуіштер мен дәмқабықтар өндіру
10850	Дайын тағам өнімдерін өндіру
10860	Балалар тағамын және диеталық тағам өнімдерін өндіру
10891	Сорпалар, бульондар және жұмыртқа өнімдерін өндіру
10892	Ашытқы өндіру
10899	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де тамақ өнімдерін өндіру
10910	Ауыл шаруашылығы жануарларына арналған дайын жемшөп өндіру
10920	Үй жануарларына арналған дайын азық өндіру
11	Сусындар өндіру
	Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
11070	Алкогольсіз сусындар, минералдық сулар және бөтелкедегі басқа да сулар өндірісі

13 **Тоқыма бұйымдарын өндіру**

- Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты.
- 13101 Макта талшығын, макта-талшықты дайындау
 - 13102 Макта талшығын, макта-талшықты иіру
 - 13103 Жүн талшығын дайындау
 - 13104 Жүн талшығын иіру
 - 13105 Зығыр және басқа да өсімдік талшықтарын дайындау
 - 13106 Зығыр және басқа да өсімдік талшықтарын иіру
 - 13107 Жібек талшығын дайындау
 - 13108 Жібек иірілген жібін өндіру
 - 13109 Тігін жіптерін өндіру
 - 13201 Макта маталарын өндіру
 - 13202 Жүн маталарын өндіру
 - 13203 Жібек маталарын өндіру
 - 13204 Зығыр маталарын өндіру
 - 13209 Өзге де маталарды өндіру
 - 13300 Маталар мен тоқыма бұйымдарын өңдеу
 - 13911 Тоқылған және трикотаж кенепті өндіру және өңдеу
 - 13912 Жасанды тері өндіру
 - 13920 Киімнен басқа дайын тоқыма бұйымдарын өндіру
 - 13930 Кілемдер мен кілем бұйымдарын өндіру
 - 13941 Арқандар, канаттар, баулар, жіптер (шпагат) өндіру
 - 13942 Торлар мен арқаннан жасалған бұйымдар өндіру
 - 13950 Киімнен басқа тоқылмаған тоқыма бұйымдарын өндіру
 - 13960 Техникалық және өндірістік мақсаттағы өзге де тоқыма бұйымдарын өндіру
 - 13991 Тоқыма галантереясын өндіру
 - 13992 Пима-киіз бұйымдарын өндіру
 - 13999 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де тоқыма бұйымдарын өндіру

14 Киім өндірісі

- Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты)
- 14110 Теріден киім өндіру
 - 14120 Арнайы киім өндіру
 - 14130 Өзге де сыртқы киімдерді өндіру
 - 14140 Іш киім өндіру
 - 14191 Бас киімдер өндіру
 - 14199 Басқа топтамаларға енгізілмеген киімдер мен аксессуарлардың өзге де түрлерін өндіру
 - 14310 Тоқылған және трикотаж шұлық-ұйық бұйымдарыш өндіру
 - 14390 Өзге де тоқылған және трикотаж киімдерін өндіру

15 Былғары және оған жататын өнімдерді өндіру

- Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 15111 Теріні илеу және өңдеу
 - 15112 Жасанды былғары мен үлдірлі материалдар өндіру
 - 15113 Теріні өңдеу және бояу
 - 15121 Жол керек-жарақтарын және соған ұқсас бұйымдарды өндіру
 - 15122 Ер-тұрман бұйымдарын өндіру
 - 15200 Аяқ киім өндіру

- 16 Жиһаздан басқа ағаш және тығын бұйымдарын өндіру; сабаннан және өруге арналған материалдардан бұйымдар өндіру**
Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 16101 Ағашты аралау және сүргілеу
16102 Ағашты антисептикалық өңдеу
16103 Құрама ағаш жабындар өндіру
16210 Шпон, фанера, ағаш плиталар мен панельдер өндіру
16220 Құрама паркет жабындарын өндіру
16231 Құрылысқа арналған ағаш бұйымдар өндіру
- 16233 Ағаштан жасалған контейнерлік, тұтас тасымалданатын және жиналмалы-тарқатылмалы ғимараттар мен үй-жайлар өндіру
16240 Ағаш ыдыстарды (тара) өндіру
16291 Түрлі ағаш бұйымдарын өндіру
16292 Сәндік ағаш бұйымдарын өндіру
16293 Тығыннан, сабаннан және өруге арналған материалдардан бұйымдар өндіру
- 17 Қағаз және қағаз өнімдерін өндіру**
Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 17110 Ағаш массасы мен целлюлоза өндіру
17120 Қағаз бен картон өндіру
17211 Гофрленген қағаз бен картон өндіру
17212 Қағаз және картон ыдыстар өндіру
17220 Шаруашылық-тұрмыстық және санитарлық-гигиеналық мақсаттағы қағаз бұйымдарын өндіру
17230 Кеңсе қағаз бұйымдарын өндіру
17240 Тұсқағаздар өндіру
17290 Қағаз бен картоннан жасалған өзге де бұйымдарды өндіру
- 20 Химия өнеркәсібі өнімдерін өндіру**
Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 20110 Өнеркәсіптік газдар өндіру
20120 Бояғыштар мен пигменттер өндіру
20130 Өзге де негізгі бейорганикалық химиялық заттарды өндіру
20141 Илегіш заттар өндіру
20142 Биэтанол өндіру
20143 Көмірсутек шикізатынан ациклдік және циклдік көмірсутектерді өндіру
20144 Көмірсутек шикізатынан жай эфирлер өндіру
20149 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де негізгі органикалық химиялық заттарды өндіру
20151 Тыңайтқыштар өндіру
20152 Құрамында азоты бар қосылыстарды өндіру
20161 Көмірсутек шикізатынан алынатын полимерлерді қоспағанда, алғашқы нысандағы пластмассалар өндіру
20162 Көмірсутек шикізатынан алғашқы нысандағы полимерлер өндіру
20170 Алғашқы нысандағы синтетикалық каучук өндіру
20200 Пестицидтерді және өзге де агрохимиялық өнімдерді өндіру
20301 Бояулар, лактар, эмальдар және оларға арналған минералды пигменттер өндіру
20302 Бояулар мен лактарға арналған дайын еріткіштер мен сұйылтқыштар өндіру

- 20410 Сабын мен жуғыш, тазартқыш және жылтыратқыш заттар өндіру
- 20420 Парфюмериялық және косметикалық құралдар өндіру
- 20511 Жарылғыш заттар мен өзге де пиротехникалық бұйымдар өндіру
- 20512 Сіріңке өндіру
- 20520 Желім өндіру
- 20530 Эфир майларын өндіру
- 20591 Фотоматериалдар өндіру
- 20592 Желатин өндіру
- 20593 Тоқыма бұйымдарын өңдеуде пайдаланылатын материалдарды өндіру
- 20594 Техникалық көміртегі (күйені), көміртекті нанотүтікшелерді, наноталшықтарды және басқа да көміртекті наноматериалдарды өндіру
- 20599 Басқа да химиялық өнімдерді өндіру
- 20600 Жасанды және синтетикалық талшықтарды өндіру
- 21 Негізгі фармацевтикалық өнімдер мен фармацевтикалық препараттар өндіру**
Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 21100 Негізгі фармацевтикалық өнімдерді өндіру
- 21201 Фармацевтикалық препараттарды өндіру
- 21202 Ветеринарияға арналған дәрілік препараттарды өндіру
- 22 Резеңке және пластмасса бұйымдарын өндіру**
Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 22111 Резеңке шиналар, сыртқы шиналар және камералар өндіру
- 22112 Резеңке шиналар мен сыртқы шиналарды қалпына келтіру
- 22191 Резеңке-техникалық бұйымдарды өндіру
- 22192 Санитарлық-гигиеналық және медициналық резеңке бұйымдарын өндіру
- 22210 Пластмасса плиталар, табақтар, құбырлар және профильдер өндіру
- 22220 Тауарларға арналған пластмасса қаптамалар өндіру
- 22231 Құрылыста пайдаланылатын пластмасса бұйымдарын өндіру
- 22232 Линолеум және еденге арналған өзге де серпімді жабындар өндіру
- 22290 Өзге де пластмасса бұйымдарын өндіру
- 26 Компьютерлер, электрондық және оптикалық жабдықтар өндіру**
Ескерту: тек жоғары технологиялық өндіріс жобалары бойынша арнайы экономикалық аймақтың резиденттеріне қатысты
- 26110 Электрондық элементтерді өндіру
- 26120 Электрондық платаларды өндіру
- 26200 Компьютерлер мен шеткері жабдықтарды өндіру
- 26301 Өндірістік мақсаттағы теле- және радиоаппаратураларды өндіру
- 26302 Кабельдік телефон және телеграф байланысына арналған аппаратура өндіру
- 26400 Электрондық тұрмыстық техника өндіру
- 26.5 Өлшеуге, сынауға және навигацияға арналған аспаптар мен құралдар өндірісі
- 26511 Механикалық шамаларды өлшеуге арналған аспаптар өндіру
- 26512 Электр өлшеуіш аспаптарды өндіру
- 26513 Радио өлшеуіш аспаптарды өндіру
- 26514 Оптикалық және оптикалық-механикалық аспаптар мен жабдықтар өндіру
- 26515 Физикалық зерттеулерге арналған аспаптар өндіру

26516 Медициналық-хирургиялық аспаптар өндіру
 26517 Жауапты құрылыстарды позициялау және мониторингілеу жүйелеріне арналған жабдықтар өндіру

26600 Сәуле шығаратын, электромедициналық және электротерапиялық жабдықтар өндіру

26701 Оптикалық аспаптарды өндіру

26702 Фото- және киножабдықтар өндіру

26800 Магниттік және оптикалық акпарат тасығыштарды өндіру

27 Электр жабдықтарын өндіру

Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне және жоғары технологиялық өндіріс жобалары бойынша арнайы экономикалық аймақтың резиденттеріне қатысты.

27110 Электр қозғалтқыштарын, генераторлар мен трансформаторларды өндіру

27120 Электр таратушы және реттеуші аппаратура өндіру

27200 Батареялар мен аккумуляторлар өндіру

27310 Талшықты-оптикалық кабельдер өндіру

27320 Өзге де электр сымдары мен кабельдерін өндіру

27330 Электр монтаждау құрылғыларын өндіру

27401 Электр лампаларын өндіру

27402 Жарықтандыру аспаптарын өндіру

27511 Тоңазытқыштар мен мұздатқыштардан басқа, электрлік тұрмыстық аспаптарды өндіру

27512 Тұрмыстық тоңазытқыштар мен мұздатқыштарды өндіру

27520 Электрлік емес тұрмыстық аспаптарды өндіру

27901 Электрод өнімдерін өндіру

27902 Электр окшаулағыш бұйымдарды өндіру

27903 Электрлік сигнал беру жабдықтарын өндіру

27909 Өзге де электр жабдықтарын өндіру

28 Машиналар мен жабдықтар өндіру

Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне және жоғары технологиялық өндіріс жобалары бойынша арнайы экономикалық аймақ резиденттеріне қатысты.

28111 Қозғалтқыштар өндіру

28112 Турбиналар өндіру

28120 Гидравликалық және пневматикалық жабдықтар өндіру

28131 Вакуумдық және ауа сорғыларын өндіру

28132 Компрессорлар өндіру

28140 Өзге де крандар, клапандар мен вентильдер өндіру

28151 Подшипниктер өндіру

28152 Тісті берілістерді, тісті берілістердің элементтері мен жетектерді өндіру

28.2 Жалпы мақсаттағы өзге де техниканы өндіру (робототехникалық жүйелер)

28211 Электрлік емес пештерді, жанарғылар мен пештерге арналған құрылғыларды өндіру

28212 Электр пештерін өндіру

28221 Крандар өндіру (құрылыс крандарынсыз)

28222 Құрылысқа арналған крандар өндіру

28223 Үздіксіз жұмыс істейтін көлік жабдықтарын өндіру

- 28224 Лифтілер өндіру
- 28225 Авто- және электр тиегіштер өндіру
- 28229 Өзге де көтергіш-көлік жабдықтарын өндіру
- 28230 Кеңсе техникасы мен жабдықтарын өндіру (компьютерлер мен шеткері жабдықтарды қоспағанда)
- 28240 Қол механикаландырылған құрал-сайман өндіру
- 28251 Тоңазытқыш немесе мұздатқыш жабдықтар өндіру
- 28252 Ауа кондиционерлерін, желдеткіштерді өндіру
- 28291 Салмақ өлшеу жабдықтарын өндіру (жоғары дәлдікті зертханалық жабдықтардан басқа)
- 28292 Сүзгілеу және тазарту жабдықтарыш өндіру
- 28293 Сұйықтықтарды немесе ұнтақтарды шашыратуға және бүркуге арналған жабдықтар өндіру
- 28294 Қаптау және орау машиналарын өндіру
- 28295 Химиялық процестерге арналған жабдықтар мен аппаратураларды өндіру
- 28296 Сызу, белгілеу және өлшеу құрал-саймандарын өндіру
- 28299 Өзге де машиналар мен жабдықтарды, бөлшектер мен тораптарды өндіру
- 28301 Ауыл шаруашылығы және орман шаруашылығы тракторларын өндіру
- 28302 Ауыл шаруашылығы машиналарын өндіру
- 28303 Мал шаруашылығы және жемшөп өндірісіне арналған жабдықтар өндіру
- 28304 Орман дайындау және мелиорациялық жабдықтар өндіру
- 28411 Металдарды лазермен өңдейтін станоктар мен соған ұқсас станоктарды өндіру
- 28412 Токарлық, жону, бұрғылау және фрезерлеу станоктарын өндіру
- 28413 Өзге де металл кескіш станоктарды өндіру
- 28414 Металл өңдейтін станоктардың бөлшектері мен керек-жарақтарын өндіру
- 28491 Тасты, ағашты және соған ұқсас қатты материалдарды өңдейтін станоктарды өндіру
- 28498 Өзге де станоктардың бөлшектері мен керек-жарақтарын өндіру
- 28499 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де станоктарды өндіру
- 28910 Металлургияға арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28921 Кен-шахта және кен-руда жабдықтарын өндіру
- 28922 Жол және жер қазатын машиналар өндіру
- 28923 Құрылыс машиналарын өндіру
- 28924 Құрылыс материалдарын өңдеуге арналған жабдықтар өндіру
- 28925 Торф өнеркәсібіне арналған жабдықтар өндіру
- 28930 Тамақ өнімдерін, сусындарды және темекі бұйымдарын өндіруге және қайта өңдеуге арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28941 Тоқыма өнеркәсібіне арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28942 Тігін және трикотаж өнеркәсібіне арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28943 Тігін машиналарын өндіру
- 28944 Аяқ киім, тері, былғары және былғары ғалантереясы өнеркәсібіне арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28945 Тұрмыстық қызмет көрсету кәсіпорындарына арналған арнайы жабдықтар өндіру
- 28946 Химиялық талшық алуға арналған жабдықтар өндіру
- 28950 Қағаз бен картон жасауға арналған машиналар мен жабдықтар өндіру
- 28960 Пластмасса мен резеңкені өңдеуге арналған машиналар мен жабдықтар өндіру

- 28991 Мұнай кәсіпшілігі және бұрғылау геологиялық барлау жабдықтарын өндіру
- 28992 Мұнай-газ өңдеу жабдықтарын өндіру
- 28993 Электрондық өнеркәсіпке арналған арнайы технологиялық жабдықтар өндіру
- 28994 Шыны өнеркәсібіне арналған технологиялық жабдықтар өндіру
- 28995 Полиграфия өнеркәсібіне арналған технологиялық жабдықтар өндіру
- 28996 Карусельдер, әткеншектер, тирлер және басқа да аттракциондар өндіру
- 28999 Арнайы мақсаттағы басқа да машиналар өндіру

31 Жиһаз өндіру

- Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 31011 Орындықтар мен отыруға арналған басқа да жиһаздарды өндіру
- 31012 Орындықтар мен отыруға арналған басқа да жиһаздардан басқа, кеңселер мен сауда кәсіпорындарына арналған жиһаз өндіру
- 31020 Асүй жиһазын өндіру
- 31030 Матрастар өндіру
- 31090 Өзге де жиһаз өндіру

32 Өзге де дайын бұйымдарды өндіру

- Ескерту: тек шағын өнеркәсіптік парктердің резиденттеріне қатысты
- 32120 Зергерлік және соған ұқсас бұйымдарды өндіру
- 32130 Бижутерия және соған ұқсас бұйымдарды өндіру
- 32200 Музыкалық аспаптарды өндіру
- 32300 Спорт тауарларын өндіру
- 32400 Ойындар мен ойыншықтар өндіру
- 32501 Медицинада пайдаланылатын цементтерді өндіру
- 32502 Медициналық аспаптар, аппараттар мен жабдықтар өндіру
- 32503 Хирургиялық және ортопедиялық керек-жарақтар өндіру
- 32504 Медициналық, хирургиялық, стоматологиялық және ветеринариялық жиһаз өндіру
- 32910 Сыпырғыштар мен щеткалар өндіру
- 32991 Кеңсе бұйымдарын өндіру
- 32992 Металл галантерея бұйымдарын өндіру
- 32993 Кәдесый бұйымдарын өндіру
- 32999 Өзге де бұйымдарды өндіру

55 Уақытша тұру бойынша қызметтер көрсету

- Ескерту: тек Алматы тау кластерін дамыту тұжырымдамасы аясында
- 55101 Жол бойындағы жолақта орналасқан қонақүйлерді қоспағанда, мейрамханалары бар қонақүйлердің қызмет көрсетуі
- 55102 Жол бойындағы жолақта орналасқан қонақүйлерді қоспағанда, мейрамханалары жоқ қонақүйлердің қызмет көрсетуі
- 55103 Ресми іс-шараларға арналған мейрамханалары бар қонақүй қызметтерін көрсету
- 55104 Жол бойындағы жолақта орналасқан қонақүйлердің қызмет көрсетуі
- 55200 Демалыс күндеріне және басқа да қысқа мерзімді тұру кезеңдеріне тұрғын жай беру
- 55301 Жол бойындағы жолақта орналасқандарды қоспағанда, кемпингтердің, автофургондар мен тұруға арналған автотіркемелер тұрақтарының қызмет көрсетуі

- 55302 Жол бойындағы жолақта орналасқан кемпингтердің, автофургондар мен тұруға арналған автотіркемелер тұрақтарының қызмет көрсетуі
- 56 Тамақ өнімдерімен және сусындармен қамтамасыз ету бойынша қызметтер**
Ескерту: тек Алматы қаласындағы гастрокөшелерді дамыту тұжырымдамасында айқындалған локациялар аясында іске асырылатын жобаларға қатысты
- 56.1 Мейрамханалар және тамақ өнімдерін жеткізу бойынша қызметтер
- 56.21 Тамақты тапсырыс бойынша жеткізу
- 56.29 Тамақтандыруды ұйымдастырудың өзге де түрлері
- 56.30 Сусындар беру
- 58 Баспа қызметі (креативті индустрия)**
- 58110 Кітаптарды басып шығару
- 58120 Анықтамалықтар мен мекенжай тізімдерін басып шығару
- 58130 Газеттерді басып шығару
- 58140 Журналдар мен мерзімді басылымдарды шығару
- 58190 Баспа қызметінің өзге де түрлері
- 58210 Компьютерлік ойындарды басып шығару
- 58290 Өзге де бағдарламалық қамтамасыз етуді басып шығару
- 59 Кино-, бейнефильмдер мен телевизиялық бағдарламалар өндіру, дыбыс жазу және музыкалық шығармаларды басып шығару саласындағы қызмет (креативті индустрия)**
- 59110 Кино-, бейнефильмдер мен телевизиялық бағдарламаларды өндіру жөніндегі қызмет
- 59120 Кино-, бейнефильмдер мен телевизиялық бағдарламаларды жасауды аяқтау жөніндегі қызмет
- 59130 Кино-, бейнефильмдер мен телевизиялық бағдарламаларды тарату жөніндегі қызмет
- 59140 Кинофильмдерді көрсету жөніндегі қызмет
- 59200 Дыбыс жазу және музыкалық шығармаларды басып шығару саласындағы қызмет
- 62 Компьютерлік бағдарламалау, консультациялық және басқа да ілеспе қызметтер (IT индустриясы)**
- 62011 Бағдарламалық қамтамасыз етуді әзірлеу
- 62012 Бағдарламалық қамтамасыз етуді сүйемелдеу
- 62021 Ақпараттық технологиялар саласындағы консультациялық және практикалық қызметтер
- 62022 Коммерциялық ақпараттық жүйелерді жоспарлау және жобалау
- 62031 Мемлекеттік электрондық ақпараттық ресурстар мен жүйелерді қалыптастыру және дамыту шеңберінде ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымды басқару жөніндегі қызмет
- 62032 Ақпараттық-коммуникациялық жабдықтарды басқару жөніндегі қызмет
- 62091 Мемлекеттік органдардың, мекемелер мен ұйымдардың функцияларын автоматтандыру шеңберіндегі ақпараттық технологиялар мен ақпараттық жүйелер саласындағы қызметтің басқа да түрлері
- 62092 Киберқауіпсіздік саласындағы қызмет
- 62099 Басқа топтамаларға енгізілмеген ақпараттық технологиялар мен ақпараттық жүйелер саласындағы қызметтің басқа да түрлері

- 63111 Қосымшаларды (қолданбалы бағдарламаларды) орналастыру және соған байланысты қызмет
- 72199 Компьютерлік бағдарламалау саласындағы қызмет
- 68201 Меншікті жылжымайтын мүлікті жалдау және басқару**
Ескертпе: тек шағын өнеркәсіптік парктерді салу жобаларына қатысты.
- 90 Шығармашылық, өнер және көңіл көтеру саласындағы қызмет**
- 90011 Театр қызметі
- 90013 Цирктердің қызметі
- 90020 Мәдени-ойын-сауық іс-шараларын өткізуге септігін тигізетін қызмет
- 90030 Көркемдік және әдеби шығармашылық
- 90040 Концерт және театр залдарының қызметі

